

Dvejų metų balansas

Dvejų metų sukaktis, be abejo, duoda progos pasvarstyti negirdėtus karinius ir politinius įvykius, turinčius didelę reikšmę mūsų kontinento formavimui, ir bent šiek tiek peržvelgti ligšiolinius rezultatus. Pažymėtina, kad tikrąją karo pradžios dieną skaitoma ne rugsėjo 1 d., kada prasidėjo karo veiksmai tarp Vokietijos ir Lenkijos, bet rugsėjo 3 d. Taigi, vokiečių sąmonėje karo pradžios data laikoma toji diena, kada Vakarų valstybės, pirmoje eilėje Didžioji Britanija, paskelbė Reichui karą. Tuo pačiu išryškinama, kad vokiečių tauta Europos konflikta iš esmės laiko vokiečių — angliu karu. Dėl to ir karo metas skaičiuojamas nuo tos dienos, kada išsiveržė karas tarp Didžiosios Britanijos ir Vokiečių Reicho.

Berlyne primenamas Churchillio pasakymas, jog šitos didžiosios grūmynės tarp Vokietijos ir Didžiosios Britanijos prasidėjusios pirma, negu anglams pavyko užbaigti apsiginklavimą ir apsupti Londoną telaukęs tik 1942 m. Kadangi susirėmimo su vis stiprėjančiu Reichu nebebuvo galima atidėti, britų karinė politika įtraukusi į karą 8 Europos tautas, kurias vokiečių karinė jėga šiuo metu yra visas pargriovusi. Tokiu būdu Gibraltaras yra vienintelė bazė, kurią Britanija dar tebeturi Europos kontinente.

Iš vokiečių pusės su pasitenkinimu konsultuojama, kad britų planai karui išplėsti negalėjo priminti Vokietijai dviejų frontų karo. Tiesa, vokiečių armijai teko kovoti dviejuose šonuose, bet tai nebuvęs reguliarus dviejų frontų karas, kadangi nešą fronto nei Rytuose, nei Vakaruose, kuris galėtų trukdyti vokiečių karinės vadovybės veiksmų laisvę. Mat, Rytuose kasdien belaužiant ir besilpninant priešą karini pajėguma, vokiečių karo jėgoms Vakaruose pavyks a jau vien savo buvimu pašalinti grėsmę Europos kontinentui. Net pakartotinius RAF bandymus puliti iš oro tenka laikyti nepasisekusiais, kaip matyti iš objektyvių vokiečių karinės vadovybės pranešimų. Vien nuo birželio 22 d., kada prasidėjo operacijos Rytuose, britų aviacija neteko daugiau kaip 1.100 lėktuvų, tuo tarpu kai vokiečiai, ir toliau sėkmingai pūdinėdami britų laivinkystę ir karo pramonę, per tą patį laiką neteko tik apie 130 lėktuvų.

Berlyne suvedamas dvejų metų karo metų balansas vaizdingai parodo vokiečių pasisekimų didumą. Penkiuose žygiuose vokiečių karinės jėgos visiškai sutriuškino aštuonių Europos tautų armijas, paėmė maždaug 4,5 milijonus belaisvių ir milijnišką karo medžiagų grobį. Šioki sėkmė pasiekta per 123 kaulynių dienas. Jau ir Rytų žygyje paimta 1,4 mil. belaisvių ir didžiuliai karo medžiagų kiekiai: nuo birželio 22 d. sovietai neteko daugiau kaip 11.500 lėktuvų, 14.000 su viršum šarvuotųjų, per 15.500 pabūklų. Tokiu būdu ir vokiečių karinių pajėgų rankas yra a.itekę tokie dideli karo medžiagų kiekiai, kad dabar Reichas turis d'žiausias pasauly geležies laužo atsargas. Vokiečių karinės jėgos siekia ir Afrika, kur jos petys į petį su sąjunginėmis Italijos jėgomis apvalė nuo angliu Cirenaiką. Kovoje su Didž. Britanija buvo paskandinta per 13.000.000 tonų britu laivyno, sunaikinta daugiau kaip 7.000 britu lėktuvų, taip kad anglams, nepaisant Šiaurės Amerikos pagalbos, nei ne maždaug nepavyko pasiekti pusiausvyrą su Vokietija aviacijos ginklavimosi srityje. Dėl to tai, vokiečių manymu, D'ziajai Britanijai nėra pavykę sudaryti karinį kumštį prieš Vokietiją, nes oro karas yra vienintelė forma britams kariauti su Reichu.

Berlyne pabrėžiama, kad ir ūkio srityje esančios sunaikintos visos britu iluzijos aštria blokada prišalinti Vokietiją ūkiškai ir tuo būdu

Visame Rytų fronte karo veiksmai vyksta sėkmingai

Vidurinėje fronto dalyje sumuštos stiprios priešų jėgos

Bolševikai čia turėjo didelių kruvinių nuostolių. Ypač smarkiai buvo sumuštos jų šarvuotosios pajėgos

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ, IX. 3. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Visame Rytų fronte karo veiksmai vyksta sėkmingai.

Rumunų oro pajėgos pietinėje fronto dalyje pasiekė žymių laimėjimų. Iki rugpjūčio pabaigos jos sunaikino 433 sovietų lėktuvus ir puikiai rėmė kariuomenės veiksmus.

Vokiečių kovos lėktuvai praėjusią naktį bombardavo britų salos rytinių pakraščiu uostų įrengeimus ir vidurinės Anglijos aerodromus.

Viršum Kanalo, taip pat Olandijos ir Norvegijos pakraščiuose vakar lengvosios jūrų pajėgos numušė septynis priešų naikintuvus, zenitinę artileriją — keturis, laivyno artilerija — vieną britų lėktuvą.

Šiaurinėje Afrikoje vokiečių ir italų smingamiesiems kovos lėktuvams rugsėjo 1 d. puolant Tobruką, sunkaus kalibro bombos pataikė į artilerijos pozicijas ir britų kariuomenės stovyklas.

Priešas paskutinę naktį buvo įskridęs į šiaurinę ir vidurinę Vokietiją, taip pat į Reino-Maino sritį. Vieno bombonešių junginio puolimas Reicho sostinės dėl stiprios zenitinės artilerijos apsaugos visiškai nedavė rezultatų. Tik keli lėktuvai pasiekė vidurinę miesto sritį. Bombos, numestos į gyvenamuosius kvartalus, padarė nedidelių nuostolių civiliniams gyventojams, kurių yra užmuštu ir sužeistų. Zenitinė artilerija numušė šešis britų bombonešius.

IŠ VYRIAUSIOSIOS FIURERIO BŪSTINĖS, IX. 3. Fiureris ir vyriausias kariuomenės vadas

šandien asmeniškai įteikė Ažuolo lapų vainiką prie Geležinio Kryžiaus Riterio Kryžiaus savo žygiams pasižymėjusiems lakūnams naikintojams kapitonui Hahnui, vyresniam leitenantui Philippui ir vyresniam leitenantui Berui.

* * *

BERLIN, IX. 3. Vidurinėje Rytų fronto dalyje, kaip DNB patyrė, per mūsų rugsėjo 2 d. buvo išsklaidytos ir atmuštos stiprios sovietų pajėgos ir bolševikams padaryti sunkūs nuostoliai. Ypač vėl sunkių nuostolių turėjo sovietų šarvuotosios pajėgos. Per šias kautynes vokiečių kariuomenės dalys sunaikino 40 sovietų tankų. Jų tarpe yra 11 paties sunkiausiojo tipo tankų ir vienas šarvuotis amfibija, 40 tonų. Be to,

paimta 2.250 belaisvių, 2 tankai, daug sovietų vežimų ir begalybė įvairių karinių reikmenų. Nepaisant atkaklaus sovietų pasipriešinimo, rugsėjo 2 d. tap pat vidurinėje fronto dalyje vokiečių pėstininkų ir šarvuotųjų junginiai paėmė vieną mišką. Gerai bendradarbiaujant vokiečių pėstininkams ir tankams, bolševikai buvo iš miško išstumti. Per šias kautynes vokiečių kariuomenės dalys paėmė 2.500 belaisvių ir paėmė arba sunaikino 3 sovietų tankus, 9 patrankas, 18 kulkosvaidių ir 25 gunguoles.

Taip pat ir kitose Rytų fronto dalyse vokiečių kariuomenės veiksmai rugsėjo 2 d. buvo ypač sėkmingi. Visose fronto dalyse bolševikai turėjo didelių kruvinių nuostolių. Per rugsėjo 1 d. kovas šioje fronto dalyje buvo paimta 5.700 belaisvių. Buvo paimta arba sunaikinta 27 sovietu tankai, jų tarpe vienas tankas 52 tonų, 18 patrankų, 151 kulkosvaidis, 47 granatsvaiddžiai ir daugybė pėstininkų ginklų ir kitų karinių reikmenų. Vokiečių lakūnai, orie iš ginkluotos žvalgybos Suomiu ilankoje, pranešė, kad jie vokiečių minu užtvary srityje pastebėtie daug plaukiojančių sovietų transporto ir tiekimo laivų skeveldrų. Vokiečių minu užtvary tapo bolševikų laivų kanais.

ITALAI PUOLĖ MALTOS SALĄ

ROMA, IX. 3. Italų bombonešiai ir kovos lėktuvai praėjusią naktį puolė Maltos salos oro bazes. Stambaus kalibro bombos ir šimtai ore sprogstamų ir padegamųjų bombų pataikė į karinius tikslus La Valettos uoste ir Miccabės aerodrome.

Fiureris priėmė dr. Todtą

BERLIN, IX. 3. Reicho ministrui dr. Todtui rugsėjo 4 d. sueina 50 metų. Jo gimimo dienos išvakarėse Fiureris jį priėmė vyriausioje būstinėje ir pareiškė jam savo linkėjimus.

Amerikos vaidmuo dabartiniame kare

NEW YORKAS. „United States News“ skelbia ilgesnį straipsnį apie Amrikos vaidmenį dabartiniame kare. Pasak laikraščio, vienas laikraščio nenurodomas vyriausybės narys šiuo klausimu rašo šitaip: Rooseveltas noris išvengti tiesiai stoti į karą, sutikdamas teikti demokratijoms ir Sovietų Sąjungai pakankamai ginklų kovai su Vokietija. Tuo tikslu jis noris priversti JAV gyventojus užsikrauti karo prievolę, privataus ekonominio gyvenimo sutrukdyimą, paastrintą vyriausybės kont-

Ko siekia Rooseveltas

rolę ir aukštus mokesčius. Jei gyventojai nesutiksį pakelti šias auksas be karo, tai, galimas dalykas, Jungtinės Valstybės turės stoti į karą, kad Rooseveltas galėtų įvykdyti savo užsienių politikos pažadus. Dėl blogos gyventojų nuotaikos nukentia ir kariuomenės nuotaika. Tą blogą nuotaiką palaiko susiskaldymas vyriausybės sluoksniuose ir ypatingai kongrese,

kur Rooseveltas įtariamas siekęs diktatoriškų teisių.

Imoniniukai, kurių įmonės yra pavestos ginklavimosi pramonės reikalams, taip pat nepatenkinti ir blogai nusiteikę. Profesinės sąjungos stengiasi išsikvoti ypatingų lengvatų. Nuotaiką dar blogina kylančios kainos ir benzino stoka. Vienas ministrų kabineto narys atkreipė Roosevelto dėmesį į tai, jog gyventojams susidaras įspūdis, kad svetimiems kraštams daroma viską, o Jungtinėms Valstybėms nieko.

J. A. V. admiralo Sterlingo grasinimai Turkijai

Ką į tai atsako patys turkai

ANKARA, IX. 3. Iš Ankaros radijas svarsto Jungtinių Valstybių admiralo Sterlingo pareiškimus, kurie sukėlė Turkijoje susidomėjimą. Kaip žinoma, buv. Jungtinių Valstybių laivyno vyriausiojo štabo viršininkas admiralas Sterlingas savo „United Press“ paskelbtuose išvedžiojimuose reikalauja, kad

Turkija atidarytų anglams jūros sąsają, kad jie galėtų sutrukdyti vokiečiams pasiekti Kaukazo žibalo versmes.

Jei Turkija to nepadarysianti, busią reikalinga sąsają pulti.

Anglijai tai pasiseksią, nes dabartinė padėtis nėra tokia pati, kaip per Pasaulinį karą. Ta proga Ankaros radijas pareiškia, jog vyras, užimaš tokias svarbias vietas, kaip Sterlingas, turėtų suprasti, prie ko veda tokie pasisakymai, kuriais kėsinamasi į gyvenimą valstybės, kuri palaiko draugiškus santykius su jo valstybe. Jei jis to nesugeba suprasti, tai jis turi

priversti ją pasiduoti. Reicho gamybinės jėgos per karą dar žymiai padidėjo, — dabar vokiečių karo ūkis apima veik visą Europos erdvę. Britai Europos ūkio erdvės yra visiškai ne eke, jų pramonė ir mityba visiškai priklauso nuo įvežimų iš užjūrio; Vokietija gi per tuos dvejus metus iš naujo pertvarkė Europos gamybą, išugdė tarpvalstybinę prekybą, taip, kad dabar be jokio ūkinio rūpesčio būtų galima sutikti ir ilgesnį laiką trunkantį karą.

Nemažiau įdomūs vokiečių perspektyvoj atrodo ir politiniai rezultatai. Ryšium su Reicho karine hegemonija naujasis Europos su-

klausti atsakingųjų asmenų patarimo. Ar Jungtinės Valstybės į karą įstos ar ne — yra jų reikalas. Tačiau, jei amerikiečiai, kurie yra nusistatę prieš Jungtinių Valstybių dalyvavimą kare, bijo, kad, Amerikai įstojus į karą, valdžią paims panašūs žmonės, kaip Sterlingas, tai jie nėra neteisūs.

PAPENAS IŠVYKO Į VOKIETIJĄ

ANKARA, IX. 3. Vokiečių ambasadorius von Papenas su savo žmona išvyko į Vokietiją. Kaip patirta, dėl inkstų ir dantu ligų čia jis turės gydytis ir trumpai ilsėsis.

Anglų kombinacija -- muštis iki paskutinio bolševiko -- iškyla aikštėn

NEW YORKAS. Turimomis čia žiniomis, per anglų profsąjungų suvažiavimą Edinburge metalistų sąjungos pirmininkas, Jack Tanneris, apkaltino vadovaujančius anglų sluoksnius, kad jie sabotuoja anglų pagalbą Sovietų Sąjungai. Per diskusijas su profsąjungų generaliniu sekretoriumi, Citrinu, Tanneris pabrėžė, kad jis galis savo tvirtinimą įrodyti. Įtakingi asmenys esą pareiškę viltį, kad so-

vis labiau įveikia į vežes, taip, kad jau dabar yra politinio bendradarbiavimo faktas, kurio prieš dvejus metus būtų tikrai atrode negalimi. Dėl to tai an rūjū karo metų pabaigoje Vokietijoje yra įsitvirtinusi sąmonė, kad jau dabar, karo vidury, Reicho vadovybei yra pasisekę karu su sąjunginėmis valstybėmis, ypatingai Italija, pastatyti svarbiausiuosius Naujosios Europos pagrindus. Žvelgianč į tolimesniąją karo eigą su aiškiu optimizmu laukiamo, kad bus užbaigta Naujoji Europa, iš kurios bus išguiti britų ir angliu — saksų įtakos likučiai.

vietų ir vokiečių kariuomenės viena kitą sunaikinsiančios ir Anglija išeisianti iš karo kaip vadovaujanti Europos valstybė. Tokią pažiūrą visai neseniai pareiškęs ir lėktuvų gamybos ministeris Moore Brabazonas. Tokia laikysena, pareiškė Tanneris, yra labai pavojinga. Jei, — taip pažymėjo jis toliau, — Sovietų Sąjunga nugalės, tai nugalės ir Anglija, o jei Sovietų Sąjunga pralaimės, tai ir Anglija pralaimės. Ištarus šį sakinį, suvažiavimo salėje pasigirdo šauksmai „ne, ne“. Anglija turinti viešai pareikšti, — taip pareikalavo Tanneris, — kad būtų paverstas niekais bet kuris sąmokslas, kuriuo siekiama apriboti sąjungininkams teikiama pagalba. Susidaras labai ryškus įspūdis, kad tam tikri elementai nori suversti karą vienai Sovietų Sąjungai. Vyriausybė, reikią manyti, pašalinsianti iš savo eilių žmones, kurie daro panašius pareiškimus ir reiškia viltį, jog Sovietų Sąjunga būsianti sumušta.

„United Press“ šiuo reikalu praneša, kad cenzorius buvo dvi valandas sulaukęs Tannerio kalbos

skelbimą, bet galų gale ją pralaidęs.

ANGLAI TIKISI...

AMSTERDAMAS, IX. 3. „Daily Telegraph“ bendradarbis aviacijos klausimais savo straipsnyje apie britu aviaciją rašo, kad aviacijos sluoksniuose tikimas, kad trečiaisiais karo metais britai turėsią didžiausią Europoje oro laivyną.

GEN. WAVELLIS VĖL PRAKALBĖJO

KABULAS, IX. 3. Žiniomis iš Simlos, generolas Wavellis per radiją pasakyoje kalboje pareiškė, kad per pereinus dvejus karo metus anglai gavo „visą eilę kumčių ir keletą sunkių sukrėtimų“. Priešais Didžiąją Britaniją dar ilgas kelias ir sunkūs laikai. Priešas „dar vis nenugalėtas“ sako Wavellis, tačiau anglai jau sudarė pagrindą „nugalėjimui ateityje“. Užjūryje yra daugiau kaip 100.000 indų kariuomenės tarnyboje. Indų yra Egipte, Irake, Sirijoje ir Irane. Toliau indų kariuovė yra Malajaus ir Burmos salose.

Bolševikų laivų kapai Suomijos įlankoje

ZINIOS IŠ RYTŲ FRONTO

HELSINKIS. IX. 3. Oficialiai pranešama: niekad negalima bus visiškai tiksliai nustatyti tos didžiulės dramos, kuri rugpjūčio mėnesio pabaigoje įvyko Suomijos įlankoje, apimtį. Tik paviršutiniškai apskaičiuojant, čia nuskandintų ar sugadintų prieš laivų skaičius siekia 200. Jau beveik savaitę degantieji laivų likučiai, srovės blaškomi laivai, sielai ir lavonai rodo tą didžiulį sunaikinimą, kuris yra padarytas sovietų laivyno jėgoms ir jūriniam transportui, ir kuriuos padarė vokiečių ir suomių laivyno jėgos ir užtvarų minos. Be to, prieš laivų buvo paskandinta ir sugadinta užimant Viipurio įlankos salą ir Koivisto, Bjoerkoe uostus. Kaip paskutinius įvykius reikia nurodyti dar vieno 2.000 tonų transporto laivo torpedavimą Koivisto sąsiauryje, artilerijos šūvių pataikymus į tris laivus, vieno trijų stiebų laivo pagrobimą, paėmimą dviejų didelių keltų, kurie buvo pilnai prikrauti amunicijos ir kitokios medžiagos, tarp kurios buvo optinių aparatų ir mašinų.

BERLIN. IX. 3. Vokiečių oro pajėgos, kaip DNB agentūrai iš kompetentingų sluoksnių praneša, rugpjūčio 2 d. sėkmingai dalyvavo žemės kovose Briansko srityje. Bombos sunaikino paruoštus tankus, kurių tarpe buvo keli sunkiausių tipų. Toje pat srityje bombomis ir kitais lėktuvų ginklais buvo sudaužyta daug sunkvežimių. Skutamu skridimu vokiečių kovos lėktuvai nutildė tris kulokosvaldžių lizdus, sunkiai sužalojo kelis sovietų transporto traukinius ir išsprogdino vieną sovietų karinių medžiagų sandėlį.

BERLIN. IX. 3. Kovose prie Estijos krantų rugsėjo 2 d. bolševikai buvo bandę sulaukyti vokiečių žygiavimą pirmyn. Gindamiesi nuo vokiečių puolimų, sovietai paleido veikti krantų artilerijos baterijas ir iš jūros pradėjo šaudyti karo laivai. Tačiau sovietų pasipriešinimas buvo palaužtas. Šiose kovose bolševikai turėjo didelių krūvinių nuostolių. Vokiečių žygiavimas pirmyn estų krantais vyksta toliau.

BERLIN. IX. 4. Vokiečių lėktuvai, kaip DNB patiria, Suomijos įlankoje ir Ladogos ežere puolė tris bolševikų prekinis laivus ir juos dalinai sunkiai sužaidė ir dalinai padegė. Tolimesniuose puolimuose buvo sunkiai sugadinti zenitiniai patrankų postai į šiaurę nuo Krasnogyardejsko ir geležinkelio linijos ruožas. Rugsėjo 3 d. vokiečių lėktuvai, kaip DNB iš karinių sluoksnių patiria, Rytų fronte išardė daug geležinkelio linijų. Geležinkelio linija Volchovstroj-Tischvin buvo 16-je įvairių vietų nutraukta. Į tris transporto traukinius buvo pataikyta bombomis. Vienas vokiečių kovos lėktuvų dalinys, kuris buvo gavęs uždavinį sunaikinti vieną

sovietų divizijos įstiprinimą, pasiekė savo tikslą, savo kelyje neturėdamas jokių kliūčių, ir grįždamas pastebėjo, kad duotas uždavinys tikrai pavyko atlikti.

BERLIN. IX. 3. Vokiečių oro pajėgų junginiai, kaip DNB patyrė, rugpjūčio 2 d. srityje tarp Dniepro ir Krimo sunaikino sovietų papildymo voras ir kariuomenės telkinius. Sunkaus kalibro bombomis buvo apmėtyti papildymo keliai ir kariuomenės transporto judėjimas srityje tarp Kremensburgo ir Dniepropetrovsko. Bombomis buvo sunaikinti keturi sovietų transporto traukiniai, kurie buvo kariuomenės prikimšti, ir nutildytos keturios baterijos. Be to, buvo sunaikintas didelis skaičius sunkvežimių.

VAŠINGTONAS. Prezidentas Rooseveltas spaudos konferencijoje pareiškė, kad neturįs žinių apie 47 sovietų pilotų ir Jungtines Valstybes atskridimo tikslą. Spėliojimą, kad tai reiškia, jog numatytoji trijų valstybių konferencija tarp Anglijos, Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Valstybių įvyksianti ne Maskvoje, o Vašingtone, Rooseveltas pavadino nesamone. Į spaudos atstovų klausimus dėl jo vakarykščios kalbos Rooseveltas atsakė smulkiau paaiškinti savo pareiškimą, jog Jungtinių Valstybių karo medžiagos gabenimas turįs būti geriau saugojamas.

Dėl savo reikalavimo pakelti karo medžiagos gamybą Rooseveltas pareiškė, kad tati reikią, jog teksią išleisti daugiau pinigų ir gaminti daugiau medžiagos. Netrukus jis, pasiremdamas įgaliojimų įstatymu, reikalausias tolesnių sumų. Iš iki šiol paskirtųjų 7 milijardų dolerių viskas jau esą maždaug paskirstyta ir už pusę tos sumos padaryti užsakymai. Ateityje būsią skiriama daugiau pinigų sunaudoti jau esamiems fabrikams ir mažiau — statyti

HELSINKIS. IX. 3. Laikraštis „Suomin Socialdemokrattit“ skelbia vieną suomių kunigo A. Rantamaa atvirą laišką Canterbury arkivyskupui. Šiame laiške suomių kunigas pareiškė, kad jis rašas prieš save matydamas vieną bolševikų išniekintą bažnyčią ir šį laišką skiria anglikonų bažnyčios galvai, nes arkivyskupas įsikišo į reikalą, kuris į, jaunąjį suomių kunigą, giliai sujauzdino. Toliau kunigas aprašo šturpią išpiekinto Dievo namo išvaizdą ir

Londonas žada Maskvai aukso kalnus

BERLIN. IX. 3. Berlyno popietinė spauda ypatingai daug dėmesio skiria tarp Anglijos ir Sovietų Sąjungos reiškiams simpatijoms.

„Berliner Nachtausgabe“ pareiškia, jog Edenas iš tikrųjų varo tokią politiką, kuri baigtųsi visišku žymių Europos dalių atidavimu bolševizmui, jei Londonas iš viso turėtų ką nors tarti dėl Europos. Britų vyriausybė, kaip matyti, taip susirišo su Stalinu, kad ji ne tik Anglijoje, bet ir visoje Europoje turi palikti laisvę bolševikiškai agitacijai.

„Lokalanzeiger“ rašo, kad karo medžiagos klausimas tarp Londono ir Maskvos iš tikrųjų nesąsprendžiamas. Anglija, visai nepakankamai vykdydama bolševikų pareikalavimą ginklų, turi pasiūlyti bolševikams ką kitą. Todėl ji

esanti pasiryžusi padaryti bolševizmui didelių pažadų ir, kaip prastarė „Times“, atiduoti jam didelės Europos dalis.

„Berliner Boersenzeitung“ apibūdina, kaip „vorų vestuves“ taikos ir švelnių jausmų vaizdą, kuri teikia šiandien tie du Londono ir Maskvos besmilyntieji. Nors britų vestuvinės dovanos atrodytų ir labai turtingos, tačiau negalima esą pamiršti, kad sovietų partnerio dovanos yra žymiai svaresnės ir, jo pažiūromis, žinoma, ir praktiškesnės. Kiekvienas iš dviejų partnerių duoda tai, ka tik gali duoti: Anglija — didelių pažadų ir besaikius simpatijos pareiškimus, Maskva — komunistiškus receptus. Nereikia nieko suprasti politikoje, tik kiek susivokti zoologijoje, pareiškia laikraštis baigdamas, suprasti, kad dviejų nuodingų vorų vestuvių žaidimas

pasibaigs mirtiniu įkandimu, žudantia meilės puota vienas anro sąskaita.

ANGLŲ KARIAI IR AKĖ PLEŠIKAUJA

TUNISAS. IX. 3. Iš Irako pranešama, kad šiandien Bagdadas panašus į didelę kariuomenės stovyklą. Britų kariai, tačiau, esą blogai aprenkti ir neturį pinigų. Todėl nuolat įvyksta iš jų pusės vagysčių bei krautuvių ir turgyviečių apipėšimų ir neatsiskaitymų už gėrimus viešuosiuose restoranuose. Taip pat ir privati namai neliko nepalieti. Kadangi irakiečiai, kur tik jie gali, ginasi ir kadangi įvyksta susirėmimu, per kuriuos žuvo jau keli britų kariai, tai angliai rodo tik ginkluoti ir kino teatruose bei viešuose restoranuose laiko prieš save revolveirus.

NELAIMĖ ISPANIJOJ

MADRIDAS. Šiaurės Ispanijoje įvyko didelė susisiekimo katastrofa. Vienas rąstų prikrautas sunkvežimis, kuriuo norėjo nuvykti į Noya 25 asmenys, viename vingyje apvirto ir nukrito žemyn į 6 metrų gilumo pakalnę. Daug keleivių buvo užmušta. Vletoje rąstai užmušė tris moteris. Aštuoni asmenys buvo sunkiai ir kiti lengvai sužeisti.

BERLIN. IX. 3. Gvatemalos charge d'affaires'ui pranešta, jog Vokietijos vyriausybė laiko save verčiamą atsaukti exequaturą Gvatemalos konsului Vokietijoje.

Roosevelto pareiškimas spaudos konferencijoj

VAŠINGTONAS. Prezidentas Rooseveltas spaudos konferencijoje pareiškė, kad neturįs žinių apie 47 sovietų pilotų ir Jungtines Valstybes atskridimo tikslą. Spėliojimą, kad tai reiškia, jog numatytoji trijų valstybių konferencija tarp Anglijos, Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Valstybių įvyksianti ne Maskvoje, o Vašingtone, Rooseveltas pavadino nesamone. Į spaudos atstovų klausimus dėl jo vakarykščios kalbos Rooseveltas atsakė smulkiau paaiškinti savo pareiškimą, jog Jungtinių Valstybių karo medžiagos gabenimas turįs būti geriau saugojamas.

Dėl savo reikalavimo pakelti karo medžiagos gamybą Rooseveltas pareiškė, kad tati reikią, jog teksią išleisti daugiau pinigų ir gaminti daugiau medžiagos. Netrukus jis, pasiremdamas įgaliojimų įstatymu, reikalausias tolesnių sumų. Iš iki šiol paskirtųjų 7 milijardų dolerių viskas jau esą maždaug paskirstyta ir už pusę tos sumos padaryti užsakymai. Ateityje būsią skiriama daugiau pinigų sunaudoti jau esamiems fabrikams ir mažiau — statyti

naujoms įmonėms. Esą galima daug pasiekti, panaudojant mažas įmones ir padedant fabrikams, kurie iki šiol dirbo civilinei paklausai. Rooseveltas toliau pareiškė, kad darbo laiko prailginti nesą numatoma, bet gal būt teksią padidinti antrųjų ir trečiųjų pakaitų darbininkų skaičių, tačiau tai esą, svarbiausia, reikalingos žaliavos gavimo problema.

VAŠINGTONAS. Jungtinių Valstybių karo ministerija praneša, kad dviem sovietų hidroplanais į Alaską atskridusi sovietų karinė misija susideda iš 47 aviacijos technikų, kurie nori aplankyti Jungtinių Valstybių aviacijos fabrikus. „Associated Press“ žiniomis, Jungtinių Valstybių karo ministerijos valdininkai aiškiai pabrėžia, kad tie sovietų technikai vien tik apžiūrės fabrikus ir jie nebus apmokomi Jungtinių Valstybių karo aviacijos.

KA JAPONAI RAŠO APIE DVIEJŲ SOVIETŲ LĒKTUVŲ SKRIDIMĄ I AMERIKĄ

TOKIO. Dviejų sovietų lėktuvų skridimui per Beringo jūrą į JAV

žemyną laikraštis „Japan Times and Advertiser“ kreipia ypatingą dėmesį. Laikraštis, tarp kitko, rašo: „Visos pastangos įvesti sistemingą oro susisiekimą tarp Amerikos ir Azijos žemynų iš japonų valdžios organų pusės laikomos ypač svarbios tarptautinės reikšmės problema. Šitokia demonstracija, kaip sovietų arba Amerikos lėktuvų skridimas arba grįžimas tikrai tegali nukreipti japonų dėmesį į šio klausimo skubotumą“. Toliau laikraštis nurodo į tai, kad apsupimas pietuose ir vakaruose esąs matomas ir prieš jį Japonija jau pareiškusi protestą, ir rašo, kad greitu oro transporto išsiplėtimu tarp Alaskos ir Kamčatkos „šiaurė įgyja nuolat kylantią reikšmę“.

AMSTERDAMAS. Anglų radijas praneša, kad pasigendama vieno žymiausių anglų lakūno Wing Commader Gillono, kuris yra pasiekęs kelis greičio rekordus.

MADRIDAS. Kartagenoje Ispanijos darbo frontas pradėjo statyti 400 namų darbininkams. Tai statybai skiriama 8 milijonai pesetų.

Suomių kunigo atviras laiškas anglikonų bažnyčios galvai

HELSINKIS. IX. 3. Laikraštis „Suomin Socialdemokrattit“ skelbia vieną suomių kunigo A. Rantamaa atvirą laišką Canterbury arkivyskupui. Šiame laiške suomių kunigas pareiškė, kad jis rašas prieš save matydamas vieną bolševikų išniekintą bažnyčią ir šį laišką skiria anglikonų bažnyčios galvai, nes arkivyskupas įsikišo į reikalą, kuris į, jaunąjį suomių kunigą, giliai sujauzdino. Toliau kunigas aprašo šturpią išpiekinto Dievo namo išvaizdą ir

pareiškia, kad nors šis vaizdas jį ir labai giliai sujauzdino, tačiau jam dar didesnio skausmo sudaro anglų arkivyskupo milijonams angų bažnyčios narių nukreiptas reikalavimas melstis už „narsiosios sovietų armijos“ laimėjimą ir pasisekimą. Šiuo būdu arkivyskupas reikalaujaves apie bolševizmą neišmanančius žmones melstis už tuos ginklus, kuriais Baltijos kraštuose buvo žudomi nekalti civiliai gyventojai. Suomiai negali pasiduoti bolševizmui,

kuris ardo šeimynos ryšius, atima vaikus nuo tėvų, pažemina ir išniekina moterį. Dievas yra ir jis kada nors pareikalavus visų žmonių atskaitomybę. Tuomet Canterbury arkivyskupą sutiks tūkstančiai kunigų, kuriuos bolševikai jau nuo 1917 metų nužudė, ir tie visi bolševikų nužudytoji krikščionys, kurių pralietas kraujas šaukiasi atkeršijimo. Tuomet ir bus išspręstas klausimas, ar galima Kristaus vardu bolševizmo reikalą laiminti.

SPORTO NAUJIENOS

Kaunas - Vilnius dviejuose frontuose

Sekmadienį, rugsėjo 7 d., Vilniuje įvyko tarpvietinės futbolo ir krepšinio rungtynės Kaunas — Vilnius. Šie susitikimai kelia susidomėjimą, nes čia susigrūs vyrų žaidėjai Lietuvos sporto gyvenime miestai. Kauno atstovaus šie žaidikai: krepšinyje: Puzinauskas I, Leščinskas, Mackevičius, Kulakauskas, Puzinauskas II, Norkus I, Ralkevičius; futbolo vienuolikė: Skalskis; Geležiuonas, Šlyžius; Dzindziliauskas, Kersnauskas, Galvičius; Penkauskas, Paberžis, Adomavičius, Jeršovas, Skeivys. Atsargoj numatyti: Kaminskas, Šopys. Kaip atstovai vyksta Keturakis ir Zaroskis.

Kauno sportininkai išvyksta šeštadienį 15 val. iš Kauno sporto aikštyną. Rugsėjo 12 — 14 d. d. Kauno sporto aikštyną įvyks šių metų Lietuvos teniso pirmenybės.

DR. ALIOCHINAS DALYVAUS MUENCHENO TURNYRE

Šiandien prieš pietus į Madridą iš Lisabonos atvyko šachmatų pasauli-

nis meisteris dr. Aliochinas. „Informaciones“ laikraščiui duotame pasikalbėjime jis pareiškė, kad rugsėjo 6 d. jis skrisiąs į Vokietiją ir dalyvausiąs 16-me didmeisterių turnyre Muenchene. Ketvirtadienį ir penktadienį jis sulošįs, keletą partijų Madride.

PIRMOSIOS VOKIETIJOS LENGVATLEŲ PASEKMES

Prieš keletą dienų rašėme apie pirmąsias Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybes, įvykusias prieš dvidešimt metų. Dabar priminsime pirmųjų Vokietijos pirmenybių pasekmes. Kadangi pirmosiose Vokietijos lengvosios atletikos pirmenybėse, 1896 m. buvo pravestos visos įprastos varžybos, paminėsim ir truputį vėlesnes, tačiau pirmą kartą oficialiai atžymėtomis pasekmėmis.

Pirmosios vokiečių lengvatleų pasekmės tokios: 100 m Doerry 11,4 sek., 200 m Doerry 24,8 sek., 400 m Schweikert 56,8 sek., 800 m Lightbody 2:02,7 min., 1500 m Duhne 4:26,2 min., 5000 m Kruemmel 16:35,5 min., 10.000 m Sonnenberg 34:

17,8 min., maratonas Techtow 3:19:05 val., 110 m kliūtinis Reissner 17 sek., 400 m kliūtinis Trossbach, 57,4 sek., 3000 m kliūtinis Seyffert 10:27,4 min., 4x100 m estafetė Frankfurto FV 45 sek., 4x400 m estafetė DSC Berlin 3:21,4 min., 4x1500 m estafetė Teutonia Berlin 16:42,0 min., į tolį Weinstein 6,23 m, į aukštį Weinstein 1,56 m, su kartimi Paseman 3,41 m, diskas Grimm 33,35 m, ietis Willfuhr 50,72 m, rutulys Otto 11,45 m.

Tai vis pasekmės, kurios vokiečių lengvatleis užfiksuotos nuo 1896 m. iki 1928 m. Tiesa, daugiausia jų atitenka 1896 ir 1898 metų pirmenybėms ir tik 4x1500 m estafetės pasekmė yra 1928 metų. Be to, verta pastebėti, kad tais metais, kai buvo užfiksuotas maratono bėgimo laikas, būtent 1898 m., nuotolis nebuvo 42,2 km. Tasyk nuotolis buvo lygiai 40 km, vėliau 1905 ir 1906 m. padidėjo iki 42 km ir tik nuo 1910 m. įprastas dabartinis nuotolis — 42,2 km. Atsižvelgiant į tai, reikia kitaip vertinti ir parodytą laiką.

ATLANTO FUTBOLŲ MEISTERIAI

Prieš išliepsnojant karui, buvo pravėdomos įdomios futbolo pirmenybės tarp Atlanto vandenyne plaukiojančių laivų. Pirmenybės pradėtos vykdyti 1932 m. ir jas pirmą kartą laimėjo vokiečių milžinas „Bremen“. Kitų metų laimėtojai šie lai-

val: 1933 m. „Rex“ (Italija), 1934 m. „Conte di Savoia“ (Italija), 1935 m. „Berengaria“ (Anglija), 1936 m. „Rex“ (Italija), 1937 m. „Rex“ (Italija), 1938 m. „Stavangerfjord“ (Norvegija), 1939 m. „Bremen“ (Vokietija).

APIE WATUSSI SPORTININKUS

Dar hercogas Friedrich von Mecklenburg, keliaudamas po vakarinę Afriką, užtikio Watussi gimnės neirus, kurių atsieikimai lengvoji atletikoj smarkiai nustebino. Pasirodo, kad watussi negrai kal kuriose varžybose pralenkia aukšto technikos lygio pasiekusius Europos ar Amerikos sportininkus. Pavyzdžiui, į aukštį jie iššoka 2,50 m. Žinoma, čia jiems pagelbsti aukštas ūgis — 1,90 — 2 m. Bet ir paaugliai lengvai įvelkia 2 m. Idomu, jog tik tada jaunuolis gali būti priimtas į vyrų tarpą, jei jis peršoka aukščiau savo ūgio. Be to, negrai pasinaudoja maždaug 20 cm. pakilimu, bet ir tai jų perkostas aukštis siekia 2,30 m, kas, ir mūsų akimis žiūrint, yra nuostabu, net neįtikėtina. Amerikiečia Walkerio pasekmė 2,08 m išblunka prieš eilinio watussi negro pasiekimą.

Be ūolio į aukštį, Watussi negrai šauniai mėto ietį. Jų pamėgtoji ietis — 1,30 m ir ja nusiųdžia 300 m ir tai gana taikliai. Pavyzdžiui, iš 100 m atstumo jie pataiko į šaudinę lėle.

EKRANAS

Filma iš kavinės gyvenimo

Vienietis be kavinės negali gyventi. Jis neina į kavinę vien išgerti Mokka. Ne: kavinė jam — susitikimo su pažįstamais vieta: ten jis skaito laikraščius, žaidžia kortomis, šachmatais ar billardu. Žinoma, šalia viso to jis užsisako kavos. Aišku, ir vandens. Mat, Vienos kavinėse gauni tiek vandens, kaip niekur kitur. Gali tiesiog skalbyklą iširengti. Vieniečiai prisipyrę tvirtina turį patį gerąjį vandenį visoje Europoje. Atrodo, tai tiesa, nors kai kas skeptiškiau nusiteikęs vadina tai zoologijos sodo išmintimi. Vienas dalykas yra tikras — tik ištuštinti stiklą vandens, tuoj kelneris pasirūpina atnešti pilną. Gal būt, net du, jei svečias tik panori.

Nuolatinis kavinės lankytojas yra aptarnaujamas kaip jo didybė. Jam parūpinama kiekvienas dalykas atsižvelgiant į skonį ir įpratimą. Abu vyr. padavėjai, Ferdinandas (Paul Hoerbiger) ir Juozas (Hans Moser) neišleidžia iš akių nė smulkmenos, kad svečias liktu visapusiškai patenkintas.

Abu vyr. padavėjai sukasi apie šeiminkę. Vieną dieną geriau vyksta Ferdinandui, kita dieną ratas pasisuka ir laimė nusvyra Juozo pusėn. Tačiau pati šeiminkė išlaiko padėties rimtumą, prisimindama mirusio vyro žodžius, kad kelneriai ne į ją taiko, o jiems terūpi klestintis biznis. Atrodo, daugiau galimumo turi Ferdinandas, bet jo padėtis pašlyja, kal į miestą atvyksta jauna giminalė. Jis saugo ją nuo didmiesčio išdaigų, patenka į šeiminkės nermalonę. Tik po įvairių raizginių, Ferdinandas laimi šeiminkės širdį, jau ne kaip kelneris, bet nuosavos kavinės savininkas, pavilojęs iš savo konkurentės visus svečius.

Pabaigoje, kaip įprasta — gerieji iškeliami ir apdovanojami, intrigančiai susilaukia tinkamo atpildo. Filmoje visą laiką matome atvirą žvilgsnį į patį gyvenimą. Tai ir yra didžioji filmos stiprybė.

Nekalbant apie įtikinančių komikų porą, Paul Hoerbiger ir Hans Moser, tenka paminėti Martę Harrell, atkūrusią kavinės šeiminkės vaidmenį. Martę Harrell yra laikoma viena gražiausių moterų, vaidinančių vokiečių filmose. Ir ne be pagrindo. Siegfried Breuer tiksliai atlieka putlų gražios vaidmenį, tipo, kuriam niekas daugiau nerūpi, kaip meilės avantiūros ir kortų staliukas. Vis dėlto su iš provincijos atvykusia Mizzi (Olly Holzmann) jam nepavyksta, ir ilgainiui jis gauna tinkamą užmokestį.

Tokie nuotaikingi ir švelnus humoru, kartu ir gyvenimiški „Nuotykių Vienoje“.

K. Čerkeliūnas

Idejiniai nacionalsocializmo pagrindai

2

Susipažinome, bent pačiais bendriausiais bruožais, su nacionalsocialistiniu rasės supratimu. Esame atskleidę du jo principus: a. Kiekviena rasinė kraujomaiša yra nusižengimas prigimties siekimui sukurti tobulesnę gyvybę, paprasčiau būdama besimaišančiųjų sumenkimu, ir todėl b. aukštesnės rasės pareiga yra neleisti savo lygiui nusmukti, su žemesnėmis rasėmis besimaišant, bet pavydžiai saugoti savo rasinį grynumą, visos žmoniškios pažangos versmė.

Tolesniems svarstymams išskyla šis klausimas: kuri rasė mūsų gyvenamajame Žemės rutulyje yra aukščiausia, t. y. kuri rasė teikė ir todėl ir dabar teikia pagrindus žmoniškos kultūrinės pažangai?

„Jei žmonių būtų dalinama į tris rūšis: kultūros kūrėjus, kultūros nešėjus ir kultūros griovikus, tai pirmųjų atstovais iškilę tik arijai“ (Mein Kampf, 318).

Visa dabartinė mūsų kultūra bei civilizacija išskirtinai yra arijo kūrybinių pastangų vaisius. Arijo ženklu paženklinoti visi keliai, kuriais žmonių iš vargano pirmųjų dienų būvio pasiekė dabartinį aukštį, — visa kultūrinė žmoniškos praeitis. Žmoniškos kultūrinės pažanga visada plaukė ir dabar tebeplaukia iš arijo genijaus kūrybinių pajėgų versmės.

Kūrybinis pajėgumas — prigimties dovana, bet ne įauklėjimo, juoba įmokymo vaisius. Kūrybingieji gimsta ir tokie lieka. Tačiau kūrybinių pajėgų išsivystymas bei apreiškimas konkrečiais laimėjimais privalo atitinkamą paskatinimą, pastūmėjimą, progą, vienu žodžiu, sąlygą. Taip lygiai ir kūrybiškai pajėgi rasė tokia esti nuo pačių pirmųjų dienų ir tokia lieka visą laiką, tik privalo atitinkamą progą bei sąlygą savo kūrybinėms pajėgoms konkrečiai pareikšti.

Tokia nuo pirmųjų žmoniškos dienų kūrybiškai pajėgi rasė — arijai. Žmoniškos istorijos būvyje visada, kai tik susidarydavo palankios sąlygos, kūrybinės arijo pajėgos spardiai išsiskleisdavo atskiromis kultūromis, kurių vidinė esmė visada likdavo ariška, nors ir nuspalvinta atitinkamų sąlygų — gyvenamojo krašto, jo klimato ir — pajungtųjų gyventojų.

Pastaroji sąlyga — panaudojimas žemesniųjų žmonių darbo jėgos. — kaip nurodo „Mein Kampf“ autorius, buvo viena esmingiausių sąlygų aukštesnei kultūrai sukurti. Juo arčiau pirmųjų žmoniškos dienų, taigi juo žemesnis civilizacinis lygis ir menkesnės techninės priemonės, juo labiau kultūrinė pažanga privalėjo pagalbinės žmonių jėgos. Ką dabar atlieka mašinos, tą kultūrinės pažangos kelio pradžioje turėjo atlikti atitinkamai suorganizuota ir pritaikyta pagalbinė pajungtųjų žmonių ir prijaukintųjų gyvulių jėga. Ašisakęs žemesniųjų tautų, kaip techninių priemonių panaudojimo, arijas nebūtų galėjęs išskleisti savo kūrybinių pajėgų ir žengti pirmųjų kulūrinės pažangos žingsnių. Ir dargi, žemesniųjų rasių pavergimas — panaudojimas techniniais įrankiais buvo pirmasis už gyvulių prisijaukinimą. „Pirmoji žmoniškos kultūra tikrai mažiau rėmėsi prijaukintu gyvuliu, o daugiau žemesniųjų žmonių naudojimu. — Tik pajungtasias rases padarius vergais, toks pat likimas ištiko ir gyvulius, bet ne atvirkščiai, kaip kai kurie norėtų tikėti. Pirmą plūgą traukė — nuveiktasis, ir tik paskui — arklys“ (id., 323).

„Neatsitiktina tad, kad pirmosios kultūros ten kilo, kur arijas, susidūręs su žemesnėmis rasėmis, šias pavergė ir palenkė savo valiai. Jos buvo pirmasis techninis įrankis, tarnavęs besivystančiai kultūrai“ (id., 323 — 324).

Visiems tiems, kurie, naudodamiesi dabartinio žmoniškos lygio kultūrinėmis gėrybėmis, piktinasi tokiu žmoniškos pažangos keliu, „Mein Kampf“ autorius atsako išpūdingais žodžiais: „Tik pacifisti-

niai kvailiai tai gali laikyti žmonių sugedimo ženklu nesuprasdami, kaip tokia raida kaip tik buvo būtina pasiekti tai vietai, iš kurios šie apašalai šiandien gali skelbti savo plepalus. — Žmoniškos pažanga panaši į kopimą begaliniais laiptais; aukščiau nepakilsi, neperžengęs žemesniųjų pakopų. Todėl ir arijas turėjo eiti tikrovės rodomu keliu, bet ne tuo, kurį svačioja modernųjų pacifistų vaizduotė. Tikrovės kelias — kietas ir sunkus, tačiau jis vienas žmonių pagaliau veda ten, kur ir kiti norėtų ją matyti, iš tikrųjų, deja. Žmonija nuotėn greičiau nutolindami, kaip priartindami“ (id., 323).

Žmoniškos kultūrinės plėtos vyko maždaug taip:

Arinės giminės, dažnai labai negausios, pavergia kitas tautas. Naujų sąlygų paakini os ir pavergtųjų darbo jėgos įgalintos, kūrybinės arijo pajėgos, ligi to laiko tyliai snūduriavusios, ima skleistis ir liečia naujos kultūros lytims. Tuo būdu kuriama kultūra išskirtinai remiasi tik arinėmis pajėgomis. Jos likimas neatsiejamai surištas su jų likimu. Kol arijai vaidoviškai laikosi astu nuo pavergtųjų, tol klesti ir jų kultūra. Bet ilgainiui, tos pačios kultūros įgalinami, ima kilti, net kalbiškai prie krašto valdovų artėti ir pavergtieji. Krinta valdovus ir žarnus griežtai skyrusioji siena, arijai ima nustoti kraujuo grynumo — maišytis su pavergtaisiais, ir — jų sukurtoji kultūra, senkamt jos pirminės versmės, pradeda stingti, nykti.

Toki pirminės kultūros sunykimą vėlyvesnėje, gryną kraują pradusioje tautoje „Mein Kampf“ autorius išpūdingai vaizduoja šiais žodžiais: „Po tūkstančio ir daugiau metų viešpatavusiosios tautos paskutinieji matomi pėdsakai dažnai sušvyti šviesesniu odos atspalviu, jos kraujo perduotu pavergtajai rasei, ir sustingusia kultūra, kurią ji, kaip pirmoji kūrėja, kadaise buvo pagrindus. Kaip tikrieji bei dvasiniai užkariautojai žuvo pavergtųjų kraujuje, taip sugėdė ir žmoniškos pažangos žibinto alyva! Kaip spalva per buvusiųjų valdovų kraują šių atminimui išlaikė lengvą atspindį, taip kultūrinio gyvenimo

mo naktį švelniai nušviečia likusieji buvusiųjų šviesos nešėjų kūriniai. Jie peršviečia vėl grįžusią barbariją ir nemastančiamajam akimirksnio s ebeotojų labai dažnai sužadina iliuziją, kad jis prieš save matas dabartinės tautos valdą, kai tai, į ką jis žiūri, tėra praėities veidrodys“ (id., 320).

Ir šiandien žmoniškos kultūrinę gyvenimą gaivina ta pati arijo kūrybinio genijaus dvasia. Jei kultūrą vaizduo ume statiniu, tai būtų galima pasakyti, kad visi šio statinio pamatai ir sienos — arinės kilmės ir tik išorinius, karnizinius jo papuošimus apsprendžia kitų tautų bruožai. Kitos, pvz., Rytų, tautos skolinasi ne vien tikiai europinę techniką sava kultūrai, bet ir pačią europinę kultūrą, tik saviškai papuošdamos. Tai reiškia, kad tų tautų gyvenimo pagrindas nebėra sava, o arinių tautų kultūra. Jei, sakykime, arinės tautos išnyktų, tai savaime išsektų ir tų Rytų tautų kūrybinės versmės, jų kultūros vėl sulingtų, ir tos tautos atkristų į tą snaudulį, iš kurio jas pažadino arinės kultūros šviežieji vėjai.

Vienu žodžiu, žvilgis į žmoniškos kultūros plėtotę atskleidžia, kad — a. kiekvienos kultūros versmė visada buvo kūrybinis arinių tautų genijus ir kad — b. kiekvienos kultūros sunykimo priežastis buvo arinių tautų susimaišymas su žemesnėmis tautomis, atseit jų gryno kraujo praradimas. Vienu žodžiu, kiekvienos kultūros pradžioje — matyti arinė tauta, ir jos gale — šios arinės tautos sunykimas svetiname kraujuje.

Tai ir leidžia nacionalsocialistinės doktrinos kūrėjų arijai apibūdinti šiais žodžiais: „Apskritai, vien jis (arijas) buvo grindėjas aukštesnio žmogiškumo, atseit pirmavaizdis to, ką mes suprantame „žmogaus“ žodžiu. Jis yra žmoniškos Prometėjus, iš kurio šviesios kaktos visais laikais išskildavo dieviškoji genijaus kibirkštis, vis naujai įžiebdoma tą ugnį, kuri pažinimo šviesa nušviesdavo tylinčiųjų paslapčių naktį ir taip žmogų įgalindavo viešpatauti kitoms šios žemės būtybėms. Pašalink jį — ir, gal būt, jau po nedaugelio tūkstančių metų gili tamsa apsiaus žeme, — žmo-

niškoji kultūra žūtų ir pasaulis liktų tuščias“ (id., 317—318).

Tai, kas teikė ir teikia arijams šį kulūrinį bei kūrybinį pranašumą, kaip didžiai teisingai nurodo „Mein Kampf“ autorius, yra idealizmas — asmeninių interesų ir net gyvybės palenkimas bendruomenei. Kai žemesniuose gyviuose ir žemesnėse rasėse gyvybinis savisaugos instinktas reiškiasi tik daugiau ar mažiau egoistiškai, tai arijuose jis yra pasiekęs kilniausios idealistinės formos. Arinės bendruomenės nariai savo asmeninius reikalus noriai palenkia visumai, ir, jei valanda reikalauja, nesigaili nė gyvybės aukos. Ta ir yra arinio genijaus organizacinio ir tuo pačiu kūrybinio pajėgumo paslaptis. „Tik šiam vadiniam nusistatymui (idealizmui) arijas turi dėkoti už savo vietą šiame pasaulyje, ir pasaulis — už žmones. Vien ji gryną dvasią suformavo į kūrybinę jėgą, kuri, nepakartojamu būdu sujungusi kietą kumštį su genialiu protu, sukūrė žmogiškosios kultūros paminklus“ (id., 327).

Jei idealistinė dvasia arijus iškelė į žmoniškos kultūros kūrėjus, tai šios dvasios neturėjimas amžinojo žydo rasę daro piktą bet kokios žmogiškosios kultūros ir jos vertybių dergiku bei grioviku.

Savisaugos instinktas žyduose ypatingai stipriai išvystytas. Geriausiai tai liudija tas faktas, kad ši tauta per visus didžiuosius perversmus mokėjo sveika išlikti ir vis ta paį išlikti iš didžiausių žmoniškos katastrofų. Tačiau šis be galo gajus savisaugos instinktas žyduose niekada nepasiekia idealistinio aukščio. Žyduose pasiaukojimo valia niekada neišėina už atskiro individo nuogo savisaugos instinkto, kitaip tariant, egoizmo ribų. Žydų pasiaukojimas yra lygiai tariamas, kaip tariamas ir jų vieningumas. Vadinamasis žydinis solidarumas yra pagrįstas tuo pačiu primityviausiu bandiniu instinktu, kuris išalkusius vilkus suveda gaujon bendrai puli priešo ir kuris surbija užpultus arklus vienon nuo priešo besiginančių kaimenėn. Panašiai ir žydai tol aukojasi ir tol vieningi, kol tai verčia bendras pajėvas ar viljoja bendras laimikis.

Šioms dviems priežastims atkrius, vėl išskyla biauriausias egoizmas, kuris „vieningą“ tautą vienu metu paverčia kruvinai besidraskančiu žiurkių gauja. „Jei pasaulyje gyvenę vieni žydai, tai jie tiek pat dustų nešvarumuose ir smarvėje, kaip neapykantos pilnoje kovoje stengtųsi vieni kitus apgaudinėti bei išnaikinti, — kiek jų bailume apsiereiškianči visiška pasiaukojimo dvasios stoka ir čia kovos nepaversų teatru. — Todėl iš to, kad žydai kovodami, teisingiau tariant, kitus žmones plėsdami, eina išvien, visiškai klaidinga daryti išvadas apie savišią jų idealinę pasiaukojimo dvasią“ (id., 331).

Dėl tokios idealistinio pasiaukojimo stokos žydai nepajėgia susikurti nė erdvės apribotos valsybės. Mat, tokios valsybės sukūrimas reikalauja didžio idealizmo, savo asmeninių interesus apribojimo bei palenkimo bendruomenei, visu pirma, teisingo darbo supratimo. Kadangi žydams šios idealistinės dvasios iš viso trūksta, tai ir negali pavykti jiems patiems susikurti savą valsybę.

Tuo pačiu žydai netenka ir pagrindino, ant kurio galėtų išaugti jų kulūra. „Todėl žydų tauta, nežiūrint visų tariamų intelektualinių savybių, neturi jokios likros kultūros, ypačiai — savos. Tariamoji šiandieninė žydų kultūra dažnai tėra jų rankų suterštas kitų tautų lobis“ (id., 331).

Būtų dar pusė bėdos, jei žydai būtų tik kulūriškai bergždžia tauta. Deja, amžinasis žydas yra ir amžinasis priešas bei inirtęs griovikas kiekvienos tikrosios kultūros. Jis nesibaudo jokių priemonių žlugdyti amžinai nekenčiamai arinei žmonių. Jis stengiasi parazitaiškai įlįsti į arinių tautų kūną ir, įvairiais nekaltais vardais užsiskaukaves, imasi teršti jį priglaudusios tautos kraują, griauti jos ūkinio gyvenimo pagrindus, niekinti jos moralinius idealus, vienu žodžiu, traukti ją į savo žemybę.

Suglaustai galime pasakyti, kad nacionalsocializmas yra arinei žmonių priminimas jos aukštųjų kūrybinių savybių ir drauge perspėjimas prieš žydiškąjį pavojų.

PAS ZARASIŠKIUS ŪKININKUS

Bitės. Naujas derlius. Bolševikinė sėja. Kol sugriš išvežtieji...

Sėdėdamas dulkiname mieste, nusprendžiau aplankyti ūkininką ir pažiūrėti, kaip jis šiuo metu gyvena, kuo rūpinasi. Nuklydau net į Šiaurės Rytų Lietuvą, kur kraštas ne iš derlingųjų ir karo labiau paliestas. Pravažiavęs Jonavą, kurią bėga raudonieji ir vietiniai „draugai“ mėgino sudeginti, pasiekiau Uteną — ir dar tolyn į Zarasus. Už Utenos prieplento, aukštyt kojias užvertę, kėpso bolševikų sunkvežimiai, saulės įkaitinti tankai ir kitokios jų „galybės“ liekanos.

Išžiūrėjęs į visas paplentės „didybes“, nė nepastebiu jau atsidūręs Zarasuose. Zarasai, kas jumis nesigrožėjo! O dabar čia graudu, kaip tam Anykščių šilėly. Žiūriu — senų dienų pažįstamas arkluku gatve iriasi. Pribėgu, lepteliu ranka per petį ir susunku:

— Pranai, važiuoju pas tave.

— Tu gyvas, gyvas. O mano namiškiai ir po poterių sukalbėjo.

Ir mes, susirite į šiaudų prikrautus ratus, patogiai ištiesę kojas, palengva plepėdami iriamės smėliuotu vieškeliu. Laukuose ūkininkai piacula avižas, veža miežius, o vienas kitas kartoja rugiams dirvą. Mano pažįstamas, šnekus, linksmas vyras, pasakoja ir pasakoja, kaip jie pastarusius metus išgyveno, kaip žemę dalino, javus ir laukus „draugai“ prižiūrėjo, kaip skarmaliai iš Lietuvos nešėdinos ir t. t. ir t. t. Besiklausant vieno už kita įdomesnių pasakojimų, mano bičiulis pa-

suko arklį savo medžiais apaugusiu sodybon.

Lazdele pasiremdamas, iskrypavo jo senukas tėvas, paskutiniaisiais metais visiškai pražilęs. Išsibučiavom, o jis vis dar netiki, ar aš gyvas. Pasidžiaugę nauju gyvenimu, išsipasakoję, kas kuriam per tuos metus ir dienas širdyje sugulė, pradėjome ir apie paprastą gyvenimą šnekėti. Su senuku aplankėme jo mylimąsias biteles, kurios per karą gyvos išliko. Senukas pasiskundė, kad šiemet tiek medaus maža.

— Tai kodėl, dėde? Liepos negi išsalė, o grikliais — laukai baluoja.

— Vaikeli, argi vien liepos ir grikliai medų duoda, — uždaręs avilį ir palengva su pirštu stumdamas bitele nuo rankos, šnekėjo senukas: — o bitelam ar nereikia ramybės? Pernai — šuns uodegos metai. Lyg ranką kas būtų sugadinęs: dešimt kelmų išmarinau. Mano a. a. senelis sakydavo: „Bitelės geruos česuos tik ranka eina“. Tada ir medaus ir spiečių būva. O kokia dabar ramybė. Pavasarį visoki piemenys galvą jodė, paskui žmonių vežimas, o ant galo sviete permaina, sumišimas. O bitelėm, kaip sakiau, reikia ramybės; tai gerai, kad nors jų neišvilino.

Antra, pavasarį cukraus negavau: matai, ir aš buože buvau pavirtęs — 18 dešimčių, mat, turiu. Bitei nepridėsi — ir iš jos maža gausi.

— Vaikel, žiūrėk, kiek sodo liko, rudenį, po anos šaltos žie-

Ūkininkai „politikuoja“

V. Polinausko nuotr.

mos, ir kelmus iškasėm. O senų žmonių pasakyta — „Sodą verti — bėdas atverti“. Taigi, ir buvo metai.

Taip šnekučiuodami, apėjome biteles, sodą, susėdome ant prieklio, kuris tiek daug man senų prisiminimų teikia, kol jaunoji jo dukte atnešė pilną lėkštę medaus ir pieno.

— O dabar, vaikel, klėtin, užkasime Dievo dovanos.

Už balto stalo, nagingų salakiskųjų penkiadešimčia nyčių austa staltiese užtiesto, pylėmės pienu, maišėme su medumi ir pradėjome vaises įprastu bitininkų namuose

pasakymu: „Pradedame biteles garbinteni, jų saldų medų laizytenteni“. Aš skubiai atsakiau:

— Ant Dievo garbės, bitelių akvatos, mūsų sveikatos.

Po saldaus medučio sekė šis tas kitų vaišių, atėjo kaimynai, ir prasidėjo „kūmų pasivašininimas“ apgailėstaujant, kad neturi ko burnelei suvilgyti ir bitelių keliui palaistyti.

— Kaip šiemet, dėde, su rugeliais, ar jie brendę, ar pakulingi?

— Galėjo ir labai geri būti, — pasakojo mano šeimininkas: — nekaip pernai sėjome. Žemelę ge-

(Nukelta į 4 pusl.)

Prajovai tarybiniam Prekybos Komisariate

Kaip „tikrieji liaudies sūnūs“ apgadinėjo liaudį

Prieš metus mūsų šaly visur skambėjo šūkių, kad dabar „viskas darbininkams ir valstiečiams“, kurie per 20 metų buvę išnaudojami, skriaudžiami ir kapitalistinės santvarkos vergijai. Dabar gi, — taip šaukė raudonieji agitatoriai, — prasideda tarybinis rojus, kuriame visi darbo žmonės vienodai naudosis šalyje esančiomis gėrybėmis; nebebūsi nei išnaudotojų, nei išnaudojamųjų. Liaudies valdžios priešaky stovį tikrieji liaudies sūnūs, kurie nieko neskrįsčius ir tedirbsią tik darbo žmonėms.

Neteko ilgai laukti: tuoj į mūsų šalį pradėjo plaukti tie „liaudies sūnūs“ iš Maskvos ir kitų Tarybų Sąjungos vietų. Gyvendami sovietiniame „rojuje“, S'alino saulės šildomi, jie buvo papratę būti kuone nuogi; ir į Lietuvą jie, ypatingai maskviečiai, atvykdavo be marškinių, apipyšusiomis kelnėmis, apsitrynusiomis medvilninio korto „rubaškomis“, basas kojas įspyrę į gumines kurpaites.

Mūsų šalis Prekybos Liaudies Komisaratas, Gregorauko vadovaujamas, tuoj imdavosi tuos nukurčius, atvykusius čia aukštų vietų užimti, žmonėms aprengti. Tas pats Gregoraukas su savo artimaisiais bendradarbiais vedavo visokius Gurovus (tas driskius pasidarė prekybos l. komisaro pavaduotojas), Šarovus, Saratovus, Morozovus pro užpakalines duris pas Arkusą, Varšavėiką, Ba'ą ir tenai juos aprūpindavo geriausios medžiagos kostiumais, skalbiniais, batais ir t. t. Maskvietis Petrovas, tapęs prekybos liaudies kom-t'o ekonomistu, atvažio tiek nuskures, kad išsyk nedrįso nė į įs'aisgą ateiti ir 4 dienas sėdėjo viešbuty, kol jam Gregoraukas parūpino kostiumą „Drobėje“. Atėjęs į tarnybą, tuoj pasigyrė tą kostiumą atsivežęs iš Maskvos... Lietuvos banko I valdytojas Kuznecovas, atvykęs iš Maskvos, tiek godžiai griebėsi pirkti manufaktūrines gėrybes, kad prisidartė skandališkai daug skolų ir turėjo būti atšauktas.

Tai tik įžanga į tuos linksmus dalykus, kurie darėsi Prekybos Liaudies Komisarate. Kas ten sukiojosi, matė, kaip „tikrieji liaudies sūnūs“ „neišnaudoja“ darbo klasės. — Prieš pirmąjį kainų pakėlimą 1940 m. spalio 5 d. raudonosios vyriausybės ir kompartijos žmonės, gerai žinoję apie būsimą pabrangimą, urmu ėmė pirkti prekes ir sudarinėti atsargas. Štai, spalio 2 d. komunistų partijos CK rašo Gregoraukui: „Žemiau išvardintiems CK pareigūnams prašau slapta parduoti manufaktūros tiek, kiek jiems reikia: Sniečkui, Adomui-Meskupui, Maiminui (rašte jo kaip CK prekybos dalies vedėjo rezolucija, kad su-

tinka parduoti)...“, ir dar visai eilei CK veikėjų. Gregoraukas leidimą Nr. 3343 išrašydino. Ta pačia proga buvo išduotas leidimas pirkti (slaptai, nes viešai buvo uždrausta) soc. aps. komisariui Glušauskui, Brašiškiui, Gedvilienėi, Paleckienei. Pats prekybos l. komisaras Gregoraukas su pavaduotoju Plakchinu prieš pat pirmąjį kainų pakėlimą buv. firmoj „B. Kaganas“ spėjo nusipirkti po 3 kostiumus ir 2 paltus. Prieš antrąjį kainų pakėlimą tie patys Gregoraukas, Plakchinas, be to, Gurovas ir Gedvilienė įsigijo po porą brangiųjų kailių paltų. Tokius paltus viešai pardavinėti tada nebebuvo galima.

Kaip partijos bei raudonosios valdžios veikėjai, taip ir „katiušos“ su Gregorauko leidimais pirkdavo urmo sandėliuose pigesniems kainomis. Lapkričio mėn. buvo įsteigtos slaptos parduotuvės; pvz., Maironio g. buvo geriausios užsieninės manufaktūros parduotuvės; čia „veikėjai“ pirkdavo urmo kainomis — 25 ligi 50 proc. pigiau, negu visi kiti. Tuo pačiu metu prie komisarų durų ištisomis dienomis stovėdavo eilės darbininkų ir leidimo negaudavo. Vienas šoferis, išlaukęs 4 dienas, prisibrovė prie Plakchino ir jį paprašė leidimo laikrodžiui pirkti. Tas jį be ceremonijų išvarė lauk. Tas pats būdavo su dviračiais, siuvalomis mašinomis, elektriniais indais.

Praeitą žiemą trūko vaisių: jų negalima būdavo gauti nė ligoniams bei vaikams. Vieno Prekybos L. Kom-t'o tarnautojo sirgo žmona. Jis paprašė leisti jai nusipirkti vaisių; žinoma, leidimo negavo: vaisių nesą. Kaip tyčia, po poros dienų jam teko budėti ko-

misaro Gregorauko kabinete. Besidairydamas užtiko sienoj dureles ir, jas atidarys, rado centnerinį maišą obuolių ir keliasdešimt dėžučių konservuotų ananasų...

Kompartija ir valdžia nutarė aukštesiems valdininkams pigesniems algėliu (1.000—3.000 rublių) pridėti dar ir nemokamą maistą; kas jo neimdavo, gaudavo pinigais po 6—10 rublių į dieną. Juo aukštesnis pareigūnas, juo brangesnius pietus galėdavo gauti. Smulkieji tarnautojėliai, tegaua vos po pusantro šimto į mėnesį, dykai maisto negaudavo.

Aukštesnėms viršininkams būdavo valstybės pinigais įtaisomi baldai jų privačiuose butuose. Pvz., buvęs artilerijos dirbtuvių viršininkas vieną dieną pasišaukė buhalterį ir įsakė: „Turi nupirkti

man baldus už 30.000 rublių ir kaip reikiant praveisti pro knygas; supranti?“

Buhalteris sukosi ir šiaip, ir taip, aiškino, jog nesą juridinio pagrindo privačiam turtui valdžios pinigais pirkti, bet nieko nepadėjo. Sąmatoje minimasis viršininkas įsakė nerašyti „buržuazinių terminų“, o vietoj „sofos“ įrašė „suolą“, vietoj „fotelio“ — „kėdę“.

Tai tik kelios nuotrupos pastebėtos viename liaudies komisariate ir būdingai pavaizduojančios, kaip vadinamieji „tikrieji liaudies sūnūs“ ir „darbo klasės draugai“ šlykščiai apgadinėjo ir darbininkų mases, ir plačiąją liaudį. Norint gauti tikrąjį vaizdą, tektų tuos reiškinius tūkstanteriojai padauginti.

Impozantiški skaičiai apie savanorišką Vokietijos moterų darbą

BERLIN. Moterų darbo organizacija paskelbė pranešimą apie vokiečių moterų savo noru dalyvavimą karui reikalinguose darbuose, taigi darbuose, dirbamuose greta šeimininkavimo namuose ir profesinio darbo. Tomis žiniomis, nuo karo pradžios daugiau kaip 10,5 milijonų moterų buvo parengta atskiriems uždaviniais. Lygiai 650.000 moterų išdirbo 60 milijonų valandų, teikdamos pagalbą kaimynėms, padėdamos daug vaikų turinčioms šeimoms, sergančioms ir pagalbos reikalingoms moterims. Ūkiuose per pavasario darbus ir derliaus valymą dirbo 4.200.000 mo-

terų, kurios išdirbo 120 milijonų darbo valandų. Vienas milijonas moterų 20 milijonų valandų dirbo vietoje darbininkų, norėdamos suteikti joms papildomų apmokamų atostogų. Suplyšę daug vaikų turinčių darbininkų šeimų baltiniai buvo taisomi vakarais ir tą darbą moterys dirbo savo noru 52 milijonus valandų. Buvo išvirsta 1,5 milijonai pietų sergančioms moterims. Moterys 16,5 milijonus valandų dirbo nemokamai geležinkelinių darbų. Tuo būdu buvo galima svarbiausiose Vokietijos geležinkelinių stotyse įvesti trijų pamainų darbą. Be to, apie 400.000 moterų 10 milijonų darbo valandų rūpinosi pravažiuojančiais kareiviais. Moterys ištaisė 25 milijonus baltinių karo ligoninėms.

Vokietijos katalikų bažnyčia gedi daugiau kaip 250 savo dvasininkų, kurie per šiuos du karo metus krito karo lauke. Žuvusių tarpe yra karo kapelionas Sanitaeris ir daug jaunu kunigų, kurie atliko savo, kareivio, pareigas. 26 vienuolynai savo namuose įsteigė kareivėms ligonines ir kareivių poilsio židinius. Daugelyje atvejų vienuolynai savo lėšomis davė šioms istaigoms visą įrengimą.

DIDŽIULIS GAISRAS AMERIKOJ

NEW YORKAS. Port Costa (Kalifornijoje) kilo milžiniškas gaisras, kurio padarytieji nuostoliai siekia maždaug pusės milijono dolerių nuostolių. Be kita ko, sugėdę, Associated Press žiniomis, kviečių atsargos, kurias buvo užpirkusi vyriausybė, užmokėdama 850.000 dolerių. Pasigendama dviejų uosto darbininkų.

NEW YORKAS. Paaškėjo, kad per lėktuvo katastrofą viršum Atlanto vandenyno žuvęs grafas Baillet-Latouras yra ne tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas, o jo sūnus.

1.132 VOKIETIJOS KATALIKŲ VIENUOLIAI YRA FRONTE

BERLIN. Iš bažnytinių sluoksnių patirama, kad dabar karo lauke kareiviais veikia 1.132 Vokietijos katalikų vienuolių. Daug iš jų, bus apie 500, yra savanoriai ir dirba sanitarinėse dalyse.

Gali būti konfiskuota „Normandie“

VAŠINGTONAS. Prezidentas Rooseveltas pasirašė įstatymą, kuriuo Jungtinių Valstybių vyriausybė turi teisę konfiskuoti visus užsienių valstybių laivus, esančius Jungtinių Valstybių uostuose. Remdamasis šiuo įstatymu, kurio galiojimas baigiasi 1942 metų birželio 30 d., Jungtinių Valstybių vyriausybė gali konfiskuoti ir New Yorko uoste

esantį prancūzų laivą „Normandie“.

NEW YORKAS. „Associated Press“ praneša iš Belfasto, kad atvyko dar 150 Jungtinių Valstybių technikų, kurie dirbs anglų karo pramonės įmonėse Ulsteryje. Šiuo metu tose įmonėse šlaurs Alrijoje dirbą jau 950 amerikiečių.

Sučiuptas buvęs Madrido anarchistų GPU vadas

Policija jį gaudė apie porą metų

MADRIDAS. IX. 3. Barcelonoje suimtas Madrido anarchistų GPU vadas Manuel Rasconas. Piletinio karo metu ši ispanų GPU visoje Ispanijoje buvo žinoma „Fomento“ vardu ir buvo visų pabaissa. Tarp ko kito, Rasconas savo rankomis yra nužudęs generolą Losadą, žinomąjį rašytoją Maeztų, vieną iš „falangos“ steigėjų Lodesma Ramos, o taip pat ir dabartinio užsienių reikalų ministro Serrano sunerio brolių. „Fomento“ įsteigė tuojau po piletinio karo pradžios anarchistinė organizacija FAI. Tai buvęs štabas, kuris vadovavęs dešiniųjų veikėjų žudymui ir organizavęs plėšimus ir padegimus Madride. Rasconas tiesioginiai tarpini-

ninkavęs tarp anarchistinės organizacijos ir tuometinio raudonojo vidaus reikalų ministerio Galarza Gabo ir tuometinio policijos prezidento Munoz Martinez. Policija gaudė Rasconą apie porą metų, bet jis vis pasprukdavęs, kol pagaliau neseniai jįs Barcelonoje buvo suimtas.

HELSINKIS. Be šešių komunistiškai orientuotų parlamento atstovų, dabar už šalies ir valstybės išdavimą suimtas Dr. Johan Helo, Helsinkio miesto finansų skyriaus vadovas. Jis Švedijos komunistų laikraščiams davė pasikalbėjimą, kurį vertino net Maskvos radijas.

Pas zarasiškius ūkininkus

(A'kelta iš 3 pusl.)

rai išdirbome, bet užs'lanėme pasievo (zuperio), suvėlinome, o paskui šlapia. Seniai pasakyta: „Šlapiai rugio nesėk — diršės užaug“. Taigi, nusvėlavom, paskui užuginė sėt, kad lig tos dienos būt azusėta. Valiai tadū sėt: botagan inriši grūda ir paleidi pavėui. Bet, dėkui Dievui, duonutės užteks, — nubaigė šeimininkas.

— O kaip su vasarėjumi?
— Neblogas, bet galėjo ir dar geresnis būti: pavasarį šlapiai sėjom, o grūdai negerai, — dėstė vienas ka'mynas.
— Tai kodėl taip skubėjote?
— Vaikeli, tu nežinai, kas šiemet darėsi, — truputį nervingu balsu ėmė pasakoti šeimininkas. — Mūsų viršininkai anštrity buvo lopetas visi padėję. Štai visų agronomų viršininku buvo toks murnykas, iš Dustų atkel'inis. Negeresni ir kiti. Taigi jie susigundė su Rokiškū lenktynių katrie durnesni. Išrinko iš piemenų laukų prižiūrėtojus ir dui žmones dūkint. Atlėkdavo nakčia pažiūrėti, kiek tu pasėjai. Ir štai kaip užsiūto sėti, tai laukuose dar

buvo sniegas.
— Tai labai siuto su sėja?
— Ko ir beklausi, vaikeli. Dūko ir dūko. Mūsų laukų prižiūrėtoju nuskyrė tokią mergą, žinai, tą iš galūsodės. Ją prižadėjo Maskvon į parodą vežti. Tai kaip uždūko, galvą atvertus, akis iškėtus, lakstė. O skundimas, neduok ir Dieve niekam tokių glūšu suktik, — medų su pienu maišydamas plėpėjo plonasis kaimynas.
— Tai kas geriau šiemet padarė?
— Ger s bulvės.
— Šiemet žirnių ir grikių metai, — pertraukė šeimininką įsmagines plonasis jo kaimynas.
Takeliu per kiema, vos koja už kojos užkeldamas, kreiva obeline lazda pasiramstydamas, slenka į klėtį dar vienas senelis. Žilas žilutėlaitis jis buvo prieš porą metų, o šandien ir tas žilumas lyg papilkėjęs. Tada dar buvo tvirtas 90 metų senukas, dar gerą pusberni sulnkdavo, o šandien vos bepaslenka. Šeimininkas pašnabždomis man sako:
— Matai, ką vargas padarė. Vieną sūnų, žinai tą mokytoją, pernai ruskis turmon įgrūdo, o

kitus du dabar išvežė. Liko vienas kaip pirštas pas dukterį.
— Sveiki gyvi.
— Gyvų ir laukiam.
— Užgirdau tave iš Kauno atvažiavus ir atėjau pasiklausinėtu, — mane sveikindamas, kalbėjo mūsų senelis Dičiūnaitis.
— Prašom sėstis, kūmai, — prašė šeimininkas: — biteles pagarbinsma.
— Dėkui, dėkui, susiedėli, tik medutis senatvėj apkarto, — braukdamas sąaras, šnekėjo senelis.
— Vaikeli, ar negirdėjai ko nors apie išvežtuosius, mūsų gi visus išplėšė.
— Žinai, seneli, — aš ėmiau aiškinti, — grįžta po vieną kitą. Ilgainiui gal grįš ir visi.
— Ar negirdėjai, ar jų neiššaudė, nesudegino? Visokių dabar kalbų eina.
Aš daug turėjau jiems aiškinti, pasakoti, kol senukas aprimo ir tarė:
— Kad nors po vieną iš jų į namus grįžtu..., kad nors vienas vaikas..., kad būtų kam bent namus užimt...
Visi pritarė, ir dabar supratau, kaip žmonės sujungė vargai ir

kaip vieno bėda pasidarė viso kaimo, visos apylinkės bėda.
Ir šnekėjomės dar ilgai visą tą vakarą. Šnekėjomės, guodėmės, pasakojomės. Jie daug mane klausinėjo, kaip man pavyko išsprukti ir laimingai išsislapstyti, o jie pasakojo, kaip, vežant žmones, iš miškų akmenimis vyrai apmėtė, visokių šunybių jiems padarė. Vėliau, vis daugiau ir daugiau klėtin susirenkant žmonių, ėjo šneka apie žemę, jos reformą. Ir pasakojo man žmonės, kaip pernai siulė žemę, kaip ją visiems dalijo ir t. t., juokėsi iš visokių valdymo teisių, kurios lyg mėnulis keitėsi. Ir pagaliau visi sutartinai pareiškė:
— Žemę reikia duoti visiems geriem mūsų žmonėms, tik ne svieto perėjūnam, vagim, valkatom. Žemę gali dirbti tik mūsų žmonės, tik jie mokės ją mylėti, — užtvirtino seniausias kaimo žmogus: — kitiem bus ta pati duona, kurią būtų gavę nauji kolchoznikai.
Visi šiems žodžiams pritarė, ju akyse žaibavo kerštas visiems, kurie tik pamėgintu išplėsti iš jų žemę, išstumti iš jų gimtųjų namų. Žaibavo kerštas, tylus, atkaklus kerštas. Aš supratau, kokio didi jėga juos surišusi su gimtąja, iš tėvų gautąja žeme ir

koks baisus kerštas jų žlugdytojams.
Saulutei pasislėpus miškuose, prie prieklėčio susirinko jaunimas. Atsirado armonika, bet... niekas nešoko. Jaunimas dainavo, daina aidėjo miškų protarpiais ir skendo jų gėlmėse. Jaunimas dainavo ryžtumo ir keršto tautos priešams dainas, jis buvo užmiršęs paprastus svaigiojimus. Aš nesupratau ir stebėjausi. Pagaliau paklausiau:
— Ar jūs nebešokate? Prieš porą metų šokiais visus kaimus pralenkė buvote.
— Pernai, suzygiavus driskiams, mes paskelbėme gedulą. Tada šoko tik komkės, o mes dainavome ir ruošėmės kerštui. Dabar tai jau įvyko.
— O kodėl dabar nešokate?
— Kol negrįš mūsų išvežtieji, mes dar nešoksime. Viena karta prašokome gyvenimą.
Ir vėl suskambo pereitų metų kūrybos daina:
— Mūsų laukai ir žalios pievos, ir vargas tam, kas tuos atims...
Po šios dainos skambėjo kita ir taip iki pusnakčių.

KRONIKA

DĖL BRANGENYBIŲ IR ŽINIŲ APIE IŠVEŽTUOSIUS

Patirta, kad nežinomi asmenys lanko privačius kauniečių butus ir Raudonojo Kryžiaus vardu teiraujasi apie žydų paliktas brangenybes.

Raudonas Kryžius įspėja, kad niekam tokių įgaliojimų nėra davęs. Jei kas panašiais reikalais kreiptųsi Raudonojo Kryžiaus vardu, reikalaukite pažymėjimų — įgaliojimų. Įgaliojimų neturinčius asmenis perduokite policijai. Taip pat išnaudojami ir Rusijos gilumą išstremtųjų asmenų ir ten išvežtųjų politinių kalinių artimieji: nesąžiningi asmenys sakosi žiną apie nelaimingųjų išsilaisvinimą, nusako, kur jie yra (pvz. kolchozuose, ligoninėse) ir siūlosi nuvežti jiems maisto, pinigų ir t. t., kuriuos, žinoma, pasisavina. Būkite labai apdairūs!

Raudonojo Kryžiaus Vyr. Įgaliotinis

SUSISIEKIMO VADYBA PERSIKĖLĖ Į KITAS PATALPAS

Susisiekimo Vadyba iš Laisvės Alėjos 74 Nr. persikėlė į Kanto g. Nr. 17.

Generalinio tarėjo telef. Nr. 23302
Vyr. Inspektorius „ „ 23436
Juriskonsultas „ „ 20777
Kanceliarijos Viršininko „ 29708

REGISTRUOJAMOS IŠVEŽTŲ IR DINGUSIŲ ASMENŲ ŠEIMOS

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Vyr. Įgaliotinio Įstaigos Žinių-Registracijos sekcija (Kaunas, Kęstučio g-vė 6) nuo š. m. rugsėjo 4 d. kasdien 10-12 val. ir 16-18 val., išskyrus šventadienius, registruoja žuvusių, išvežtųjų ir TSRS gilumą asmenų ir dingusių buv. Lietuvos karininkų, liktinių puskarininkų bei civ. tarnautojų, tarnavusių iki 1941. VI. 22 d. 29-me terit. šaulių korpuse, šeimų narius, reikalingus pašalpos ir turinčius teisę ją gauti.
1941. IX. 1 d.
L. R. Kryžiaus Vyr. Įgaliotinis

KAUNO MOKYTOJŲ SEMINARIJA

iki šio mėnesio 10 dienos dar priimami prašymai.
I-II kursą priimami baigę 3 reformuotas arba 7 tarybines klases, I-II kursą — 4 reformuotas arba 8 tarybines klases, o I-III kursą — baigę 9 tarybines klases.
Seminarijos adresas — Kaunas, Prieplaukos kr. 25.

KAUNO III VALST. AMATŲ MOKYKLOJE

mokslas ir egzaminai pradėdami š. m. rugsėjo 15 d.
Prašymai, pridedant gimimo metrikos ištrauką, išeitojo mokslo pažymėjimą ir sveikatos liudijimą, paduodami mokyklos direktoriaus vardu.
Priimami mokiniai nejaunesni kaip

Radijo programa

PENKTADIENIS, IX. 5. D.

6.00 Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas: 6.40 Mankšta; 7.00 Žinios vokiečių kalba; 7.15 Žinios, pranešimai, tolimesnė dienos programa; 7.45 Koncertas; 8.15 — 9.15 pertrauka; 9.15 Žinios; 9.30 Koncertas; 10.10 Įvairenybės; 10.30 Užmirštoji muzika; 11.30 Laužas. Juhani Aho novelė; 11.50 Patarlės ir priežodžiai; 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus. Žinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 Plokštelių muzika; 12.30 Žinios vokiečių kalba; 12.45 Vidudienio koncertas; 14.00 Žinios vokiečių kalba; 14.15 Koncerto tęsinys; 15.00 Žinios vokiečių kalba; Po žinių pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų paradas; 17.00 Žinios vokiečių kalba; 17.15 Žinios, laikraščiu naujienos, pranešimai; 17.45 Mūsų mažiesiems. Kęstutis pas Gediminą. Pagal Kazį Binkį; 18.15 Mano tėvynė. Smetana; 19.00 Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 Žinios, programa rytdienai; 20.30 Vokiškai lietuviams; 20.45 Patarimai ūkininkams; 21.00 Vengrų ir lietuvių muzika; 22.00 Žinios vokiečių kalba. Po jų — žinios lietuviškai. Sokių muzika; 23.00 Programos pabaiga.

14 metų amžiaus ir baigę 5 pradžios mokyklos skyrius arba išlaikę patikrinamuosius egzaminus.

Mokykloje šiais metais veiks:
a) medžio apdirbimo sk. su baldų staliu, statybos staliu ir drožėju — tekintojų poskyriais;
b) dažymo dekoravimo sk., kuriame bus mokoma statybinio dažymo bei dekoravimo, baldų lakavimo, medžio ir marmuro imitacijos, šrifto ir iškabų rašymo.

Mokslas išeinamas per 3 metus. Baigusieji mokyklą gaus pažymėjimą, teikiantį pameistro vardą ir teisę stoti į atitinkamos specialybės aukštesniąją mokyklą — technikumą arba dailės mokyklą.

Be to, prie mokyklos šiais metais veiks vakarinės dažymo — dekoravimo klasės.

Istojiimo sąlygos yra tos pačios, kaip ir į dieninę mokyklą.

Pereitais metais lankiusieji I vakarinę dažymo — dekoravimo klasę mokiniai šiais metais mokslą galės tęsti II klasėje.

Baigę 3 vakarines klases įgys tokias pat teises, kaip ir baigę dieninę mokyklą.

Smulkesnių žinių teikiama mokyklos raštinėje, Mickevičiaus 2, tel. 20353, darbo valandomis.

Direktorius

KAUNO AKLUJŲ INSTITUTAS MOKSLA PRADEDA RUGSĖJO 15 D.

Atidarymas bus priimami akli vaikai nuo 8-15 metų ir bendro lavinimo skyrių, o nuo 15-20 metų į amato skyrius.

Institute yra šie amato skyriai: pynimo, mezgimo, šepečių dirbimo.

Pynimo skyriuje mokoma dirbti įvairių rūšių baldų, lovelių, krepšių ir tt. iš nendrų ir vytelių.

Mezgimų skyriuje mokoma dirbti įvairios suknelės, nertinukai, kojinės, pirštinės, kepurės mašinomis ir virbalais.

Šepečių skyriuje mokoma dirbti įvairių rūšių šepečiai.

Beturčiai už butą ir išlankymą nemoka.

Prašymus direktoriaus vardu su gimimo metrikomis, sveikatos ir netur-

to liudijimais slūsti iki š. m. rugsėjo 13 d. šiuo adresu: Kaunas, Kapinių g-vė 21.

Direktorius 808(1)

LIETŪKIO SKYRIAMS IR VARTOJŲ KOOPERATYVAMS

Pranešame, kad mūsų š. m. rugpjūčio 21 d. bendraraščiu Nr. 4 uždraudimas pardavinėti manufaktūros, tekstilės, odos ir avalynės prekes panaikinamas. Be to, pranešame, kad nuo š. m. rugsėjo 1 d. reikalinga teikti be maisto produktų, grūdų ir pašaro, dar ir manufaktūros, tekstilės, odos ir avalynės dekadinės kielines prekių apyvartos žinias pagal mūsų Tamstoms prisiūstas formų.

Zinias teikti šia tvarka: Kooperatyvams kiekvieno mėnesio 1, 11 ir 21 d. žinias pristato Lietūkio skyriui ar rajoniniam kooperatyvui. Jeigu kuris kooperatyvas tą dieną žinių negalėtų pristatyti, tai privalo pranešti telefonu. Lietūkio skyrius ar rajoninis kooperatyvas padaro suvestines dekadines apyvartos ir prekių likučių žinias ir jas įteikia motociklistui mūsų š. m. rugsėjo mėn. 1 d. raštu nurodyta tvarka.

Pabrėžiame, kad žinios turi būti laiku pristatomos ir tikslios. Dėl žinių nesuteikimo Tamstos galite turėti nemalonius pasekmius.

Manufaktūros, tekstilės, odos ir avalynės prekes pardavinėti su valdžių viršaičių pažymėjimais, o miestuose pagal pirkimo lapus.

LIETUKIS

821(1)

I LAISVE

Redakcija — Duonelaičio 24, tel. 21414, 20530.

Administracija — Mickevičiaus 28 (medinis namelis), tel. 26375, 22430.

Geležinkelių Vadybos Eksploatacijos Direkcijos Direktoriui inž. Albinui GRINKEVIČIUI

dėl žmonos mirties gilią užuojautą reiškia

Susisiekimo Generalinis Tarėjas, Vyr. Inspektorius, Juriskonsultas ir Kanceliarijos Viršininkas

Kauno kino teatruose

DAINA

„BALTOSIOS ALYVOS“

su Hannelore Schroth, Elga Brink ir Hans Holt.

Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
Sekmadieniais: 3, 5 ir 7 val.

FORUM

„NUOTYKIAI VIENOJE“

su Hans Moser, Marte Harell ir Paul Hörbiger.

Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
Sekmadieniais: 3, 5 ir 7 val.

GLORIJA

„PERGALĖ VAKARUOSE“

Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
Sekmadieniais: 3, 5 ir 7 val.

KAPITOL

„VASAROS VĖJO SŪKURYS“

Linksma filmas

su Rolfu Möbius ir Hannelore Schroth.

Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
Sekmadieniais: 3, 5 ir 7 val.

PASAKA

„JONINIŲ NAKTIS“

su Anna Dammann, Otto Wörnische ir kitais.

Seansų pradžia: 5 ir 7 val.
Sekmadieniais: 3, 5 ir 7 val.

SATURN ir LYRA

„OHM KRÜGER“

su Emiliu Jannings.

Seansų pradžia: 4 ir 6 45 val.
Visur aktualios apžvalgos iš ryto fronto.

Visos filmos rodomos su lietuviškais parašais.

A. Ą A.

Katastroloje sunkiai sužeistas, š. m. rugsėjo 2 d. Panevėžyje mirė advokatas

Česys Petraškevičius

Laidotuvės įvyks penktadienį, š. m. 5 d. Apie tai praneša giminėms ir pažįstamiems

nullūdusi šeima

I LIETUVOS RAUD. KRYŽIAUS KAUNO GAIL. SESERŲ MOKYKLĄ

priėmimas įvyks š. m. rugsėjo mėn. 22 d. 10 val. Raud. Kryžiaus Kauno ligoninėje (Kaunas, Laisvės al. 7). Mokyklon priimamos mergaitės nuo 17 ligi 27 m. amžiaus, geros sveikatos, baigusios valdžios gimnazijos ar tolygios mokyklos 6 nereformuotas, 5 reformuotas arba 8 tarybines klases. Prašymai paduodami mokyklos vedėjos vardu ligi š. m. rugsėjo mėn. 22 d. Prie prašymų pridedama:

1. Išeito mokslo pažymėjimas,
2. Gyvenimo aprašymas,
3. Gimimo metrika arba paso ištrauka ir
4. Dvi fotografijos.

Visos neturtingos ir gerai besimokančios mokinės gauna stipendiją, pilno išlaikymo ir nemokamo mokslo formoje. Mokslas trunka 2 metus.

Smulkesnės informacijos teikiamos ir prašymai priimami mokyklos raštinėje (Kaunas, Laisvės al. 7) darbo dienomis nuo 8 ligi 15 val.

Mokyklos vedėja 807(1)

KAUNO SUAUGUSIŲ INSTITUTUI SKUBIAI REIKALINGA:

- I. aukštų kvalifikacijų dėstytojai: 7 dėstytojai vokiečių kalbai (po 8-18 sav. val.); 4 dėstytojai lietuvių kalbai (po 8-12 sav. val.); 2 dėstytojai buhalterijai ir prekybiniam skaičiavimui (po 15 sav. val.); 6 dėstytojai mašinraščiu (po 12 sav. val.); 2 dėstytojai biurų organizacijai (po 8-12 sav. val.); 2 dėstytojai prekybinei teisei (po 10 sav. val.).

Atlyginimas Rb. 5,50-12 už val. Darbas daugiausia vakarais. Vėliau bus reikalingi dėst. humanitariniams mokslams, gamtos mokslams, technikos specialybėms ir k.;

II. Atskiras kambaris ar bent erdvas butas įrengti administracijos įstaigoms ir klasėms.
III. Mokykliniai bei biuriniai baldai ir darbo priemonės. Laisvės al. Nr. 43, bt. 3, telef. 23821.

Direktorius 809(2)

Kėdainių Valstybinėje Amatų Mokykloje mokslas prasideda š. m. rugsėjo mėn. 15 d. Mokykloje veikia šie skyriai:

- 1) Šaltkalvių-Mechaniku,
- 2) Dailidžių,
- 3) Mūrininkų ir
- 4) Krosnininkų.

Mokyklos direktorius 816(1)

Reichsdeutsches Unternehmen sucht:

einen bilanzsicheren Buchhalter mit Karteiwesen vertraut, einen Getreidelachmann, einen Speditionslachmann, einen Chauffeur

Bewerbungen mit Lichtbild und Zeugnisabschriften bitte an die Redaktion dieser Zeitung zu senden Nr. 763

763(2)

JEI IŠVERSTI

ką nors reik., į Sapiegos 6 aik. Vertimų biuras „Plunksna“. Tel. 23727. 823(6)

Reikalinga tarnaitė — šeimininke, į mažą netoli Kauno esantį ūkį. Gali būti su maža šeima. Teirautis nuo 18 val. iki 20 val. Kęstučio 17, b. 8. 796(1)

Zinantieji apie Joną Petrošiu, prieš karą buvo Utenos mieste, prašau pranešti J. Petrošienei, Utenos apskr. Kuktiškių valsč., Radvoniškio vk. 797(1)

Išnuomojami 2 — 4 kambariai su baldais. Galima naudotis virtuve. Sužinoti Gedimino 37, pas šeiminininką. 798(1)

Maisto supirkinėjimo mašina iš Prienų paeimusi mano čemodaną atvežti į Kauną, prašau gražinti Kaunas, Putvinskio 11, bt. 6, Januškevičienei, negražinus trauksiu teismo atsakomybėn. 799(2)

Kas žino apie Rožę Būgaitę, anksčiau gyvenusią Kaune, Mateikos g. 17 Nr., ieško motina Ona Būgienė, pranešti: Kaunas, Vilniaus g. Nr. 22, bt. 12, Būgierėi. 800(1)

Parduodu „Philips“ 5 lemputė radio aparatą. Sužinoti Dzūkų g-vė Nr. 10a, b. 2, kiekvieną dieną nuo 17 — 20 val. 822(1)

Tarnaitė mažai šeimai reikalinga. Kreiptis po pietų, Savanorių pr. 277 Nr. 803(1)

Mažai šeimai reikalinga tarnaitė, mokanti virti. Kreiptis kasdieną nuo 8-10 val. ir nuo 16-18 val., adresu Putvinskio gt. Nr. 14a, butas 3, telef. 25355. 804(1)

Š. m. rugsėjo mėn. 1 d. dingo iš Zalajakalnio ganevos kumeliukas 6-7 mėn., kaštoninės spalvos su balta žvaigžde ant kaktos, kirpti karčiai ir uodega. Zinančius apie jį prašau pranešti Raginės g-vė Nr. 25, b. 1, J. Jakštioniui. 806(1)

Kas žino apie išstremtųjų š. m. birželio mėnesio 15 d. iš Aleksoto į Rusiją Juozo ir Stepanės Mordusų ir jų dviejų mažų dukrelių likimą malonėkite pranešti Stasiui Čolnai, Aleksotas, Veiverių gatvė 45. 813(1)

„I Laisvė“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2,—; darbo siūlantiesiems Rub. 10,—; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15,—; valdinių ir prekių ištaigų skelbimai 1 petito eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Mickevičiaus g. Nr. 28, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Spausdina „Žaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

Pirmasis italų ir sovietų aviacijos susirėmimas

ROMA. IX. 4. Stefano agentūros specialus korespondentas praneša apie pirmąjį Italijos ekspedicinio korpo lakūnų susirėmimą su sovietų karinių oro pajėgų junginiais Rytų fronte. Italams pavykę iš vieno smarkiai „Rata“ tipo naikintuvų apsaugoto „Martin“ tipo bombonešiu junginio numušti septynis „Martin“ tipo bombonešius ir vieną „Rata“ tipo naikintuvą. Kiti du „Martin“ tipo bombonešiai ir dar vienas „Rata“ tipo naikintuvas buvę taip smarkiai sužaloti, kad ir šiuos lėktuvus reikia laikyti žuvusiais.

Krikščioniškoji Europa turi nugalėti bolševizmą ir žydiškuosius plutokratus

MADRIDAS. „Tretiesiems karo metais prasidedanti“, rašo laikraščio „Alcazar“ direktorius, „krikščioniškajai Europai prieš akis stovi būtynybė pasiekti pergalės, nugalint bolševizmą ir žydiškuosius plutokratus“. Nurodęs, kad antrieji karo metai ašies valstybėms buvo nemažiau sėkmingi, kaip ir pirmieji, laikraštis toliau rašo: Jei tos kariuomenės ir tos valstybės, kurios kovoja už naują tvarką, būtų nugalėtos, tada Europą užlietu anarchojos, sunaikinimo ir bado banga, kokios ligi šiol pasaulis dar nebuvo pergyvenęs. Žūtų tada visos mūsų krikščioniškosios civilizacijos vertybės. Europa tada pasiliktų griuvusių krūva. Kaip katalikai, baigia laikraštis, mes prisimename popiežiaus Pijaus XI žodžius ir meldžiamės Dievui, kad jis krikščioniškosios kariuomenės suteiktų greitą ir visišką laimėjimą prieš bolševikus ir jų piktadarių padėjėjus. Mes prašome Visagalinį, kad karas būtų trumpas ir gėrio laimėjimas būtų galutinis.

Ispanai gėrisi Leipcigo muge

MADRIDAS. Ispanijos spauda su dideliu susidomėjimu rašo apie Ispanijos prekybos ir pramonės ministerio Carcellero lankymąsi Vokietijoje. Ryšium su tuo Madrido laikraščiai plačiai aprašo didžiąją Leipcigo rudens mugę, kuri vadinama Europos žemyno naujosios tvarkos laimėjimu. Pavyzdžiui, laikraštys „Alcazar“ rašoma, kad Leipcigo rudens mugė iškalbingai liudija apie Europos pergalingą valią ir ūkio sritį. Vokietija šią tipinę mugę vėl parodo stiprios ir naujos civilizacijos kelią rėmuose garbingų krikščioniškųjų tradicijų, kuriose jokios vietos negali turėti tos amžinos suirutės, kurias sukėlė materializmo ir masonerijos laikotarpys žydiškasis kapitalizmas.

Kariniai rekordai

BERLIN. Žinoma vokiečių Luetzowo naikintuvų eskadrilė nuo 1940 m. gegužės 10 d. iki 1941 m. rugsėjo 1 d. pasiekė 1.402 laimėjimus ore. Be to, 243 sovietų lėktuvai buvo sunaikinti žemėje. Tarp Rytuose numušusių sovietų lėktuvų yra 727 bombonešiai ir kovos lėktuvai, taip pat 289 žvalgybiniai lėktuvai ir naikintuvai. Tik per kelias dienas šiai eskadrilei pavyko numušti 60 sovietų bombonešių ir aštuonis kitus lėktuvus. Per karo žygį Rytuose iki šiol eskadrilė per dieną turėjo vidutiniškai po 14 laimėjimų ore.

Meksika iš J. A. V gauna paskolą

NEW YORKAS. „New York Times“ Vašingtono korespondentas praneša, kad Jungtinių Valstijų vyriausybė netrukus suteiks Meksikai 50-100 milijonų dolerių paskolą. Paskola būsianti suteikta su ta sąlyga, kad Meksika ir ūkinė ir karinėje srityje bendradarbiautų su Jungtinėmis Valstybėmis dėl Vakarų pusrutulio gynimo. Be

Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 17

In den letzten Tagen sind mehrfach Personen beiderlei Geschlechts von tollwuetigen Hunden gebissen worden. Ich bringe daher die tierseuchenpolizeiliche Anordnung des Herrn Generalkommissars in Kauen vom 9. August 1941 in Erinnerung und erlasse dazu folgende Ausuehrungsbestimmungen:

- 1) Saemtliche Hunde im Stadtgebiet Kauen sind anzuketten oder einzusperrren. Hunde, die sich im Besitz von Angehoerigen der deutschen Wehrmacht, der deutschen Polizei oder der deutschen Zivilverwaltung befinden, muessen in einem Beisskorb versehen und am Halsband oder an der Leine gefuehrt werden.
- 2) Frei umherlaufende Hunde

und Katzen im Gebiet der Stadt Kauen werden von Beamten der deutschen Polizei oder Angehoerigen der litauischen Hilfspolizei erschossen oder von eigens damit beauftragten Personen eingefangen und getoetet.

3) Soweit die Besitzer der frei umherlaufenden Hunde oder Katzen ermittelt werden koennen, werden diese in eine Geldstrafe von mindestens 500 Rubel im Einzelfall genommen.

4) Diese Bestimmung tritt mit dem heutigen Tage in Kraft. Kauen, den 4. September 1941.

Der Gebietskommissar in Kauen—Stadt:
gez. CRAMER
SA — Oberfuehrer

Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 18

UEBER DIE ERTEILUNG VON KONZESSIONEN IM GASTSTAAETEN- UND BEHERBERGUNGSGEWERBE

1. Die Fuehrung von allen Betrieben des Gaststaetten- und Beherbergungsgewerbes ist an eine Konzession gebunden. Zu diesen Betrieben gehoeren Hotels, Restaurationen, Gaststaetten, Schankstuben, Speisewirtschaften, Kaffeehaeuser, Bierwirtschaften, Bars und Fremdenheime.

2. Die frueher erteilten Konzessionen werden hiermit fuer ungueltig erklaert. Die Eigentuemer, Paechter, Geschaeftsfuehrer oder Verwalter derartiger Unternehmungen werden aufgefordert, die Erteilung einer neuen und vorlaeufigen Konzession zu beantragen.

3. Die Antraege sind schriftlich einzureichen beim staedtischen Wirtschaftsamt in Kauen, Laisvės

Allee 70, bis spaetestens 15. September 1941. Alle Betriebe des Gaststaetten- und Beherbergungsgewerbes, die bis zu diesem Termin die Erteilung einer neuen Konzession nicht beantragt haben, werden nach dem 15. September 1941 endgueltig geschlossen.

4. Den Eigentuemern, Paechtern, Geschaeftsfuehrern oder Verwaltern der voruebergehend geschlossenen Betriebe wird anheimgestellt, die Erteilung einer neuen Konzession ebenfalls zu beantragen.

Kauen, den 4. September 1941.
Der Gebietskommissar in Kauen—Stadt:
gez. CRAMER
SA—Oberfuehrer.

Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 19

UEBER DIE VERGUETUNG VON LEISTUNGEN AN DIE DEUTSCHE WEHRMACHT.

1. Fuer alle Lieferungen und Leistungen an die deutsche Wehrmacht, die seit dem Einmarsch der deutschen Wehrmacht von der litauischen Bevoelkerung ausgefuehrt worden sind, wird eine Entschaeudigung gewaehrt.

2. Soweit diese Leistungen an die deutsche Wehrmacht noch nicht abgeloent sind, koennen die erforderlichen Beweisstuecke ueber die tatsaechliche Leistung (Empfangs- oder Beitreibungsbescheinigungen der deutschen Wehrmacht, oder sonstige beweiskraeftige Unterlagen) bei der staedtischen Finanzabteilung in der Laisvės Allee 70, werktags zwischen 10

und 12 Uhr eingereicht werden. Alle Antraege auf Entschaeudigung werden nachgeprueft. Wer wesentlich falsche Angaben macht, wird bestraft.

3. Personen — oder Sachschaden, die durch die Einwirkungen des Krieges entstanden sind, fallen nicht unter die Leistungen im Sinne der Ziffer 2 dieser Bekanntmachung.

Kauen, den 4. September 1941.

Der Gebietskommissar in Kauen—Stadt:
gez. CRAMER
SA—Oberfuehrer.

Skelbimas Nr. 17

Paskutinėmis dienomis keli abiejų lyčių asmenys buvo apkandžioti pasiutusiu šunų. Aš primenu todėl policinį įsakymą kovai su gyvulių epidemijomis, išleistą š. m. rugpjūčio mėn. 9 d. Pono Generalinio Komisarą, ir jam vykdyti skelbiu šias taisykles:

1. Kauno miesto ribose visi šunys turi būti prirašioji arba uždaryti. Vokiečių kariuomenės, policijos arba civilinės valdžios pareigūnų turimieji šunys turi būti aprūpinti antsnukiais ir vedami už apykaklio arba ant šalto.

2. Kauno miesto ribose laisvai

bėginėjantieji šunys ir katės bus vokiečių policijos arba Lietuvos pagelbinės policijos tarnautojų nušautami arba tam tyčia pavestų asmenų sugauti ir užmušti.

3. Laisvai bėginėjančių šunų ir kačių savininkai, kiek juos bus galima nustaityti, bus baudžiami pinigine bausme nemažesne kaip 500 rb už kiekvieną prasizengimą.

4. Šios taisyklės galioja nuo šios dienos.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 4 d.

Kauno Miesto Srities Komisaras
(pas.) CRAMER
SA — Oberfuehrer

Skelbimas Nr. 18

Dėl koncesijų suteikimo viešojo maitinimo ir nakvynės įmonėms.

1. Viešojo maitinimo ar nakvynės įmonių laikymas yra surištas su koncesija. Prie tokių įmonių priklauso viešbučiai, restoranai, smuklės, valgyklos, kavinės, aludės, barai ir nakvynės namai.

2. Anksčiau duotosios koncesijos šiuo panaikinamos. Tos rūšies įmonių savininkai, nuomininkai, reikalų vedėjai ar valdytojai turi paduoti prašymus suteikti jiems naują laikinę koncesiją.

3. Prašymai reikia paduoti raštu Miesto Finansų Skyriui Kaune,

Laisvės alėja Nr. 70, vėliausiai ligi 1941 m. rugsėjo 15 d. Visos viešojo maitinimo ir nakvynės įmonės, nepadavusios ligi šio termino prašymų naujoms koncesijoms gauti, nuo 1941 m. rugsėjo 15 d. bus galutinai uždarytos.

4. Laikiniai uždarytų įmonių savininkai, nuomininkai, reikalų vedėjai ar valdytojai gali taip pat paduoti prašymus koncesijoms gauti.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 4 d.

Kauno Miesto Srities Komisaras
(pas.) CRAMER
SA—Oberfuehrer.

Skelbimas Nr. 19

DEL ATLYGINIMO UZ PATARNAVIMUS VOKIECIU KARIUOMENEI

1. Bus nustatytas atlyginimas už visus lietuvių gyventojų vokiečių kariuomenei atliktus turto pristatymus ir patarnavimus nuo vokiečių kariuomenės įžengimo dienos.

2. Jei tie vokiečių kariuomenės naudai atlikti patarnavimai dar nėra apmokėti, įrodomieji dokumentai (vokiečių kariuomenės išduoti gavimo pakvitavimai, sunaudojimo pažymėjimai ar šlaip įrodomosios galios turintieji raštai) gali būti pristatyti Miesto Finansų Skyriui, Laisvės alėja Nr. 70 darbo dienomis nuo 10 ligi 12 val. Visi

nuostolių atlyginimo prašymai bus patikrinti. Kas sąmoningai teikia neteisiskus parodymus, bus nubautas.

3. Nuostoliai asmenims arba daiktams, kilę karo pasekoje, *neįtina* šio skelbimo 2-me punkte numatytus patarnavimus.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 4 d.

Kauno Miesto Srities Komisaras
(pas.) CRAMER
SA—Oberfuehrer

Karelijos sąsmaukoje visiškai sumušti bolševikai

HELSINKIS. IX. 4. Pirmą valandą nakties buvo oficialiai pranešta: Iš Suomijos vyriausiojo štabo pranešama:

Atkakliai gynešis priešas Karelijos sąsmaukoje yra visiškai sumuštas. Senosios valstybės sienos pasiektos visame jų ilgyje. Į mūsų rankas patekęs karo grobis yra žymus.

Ligi šiol per paskutiniuosius karo veiksmus suregistruota daug šimčių autovežimų, beveik 2.000 arklių, daug tuzinų kovos vežimų, apie 300 įvairaus kalbro patrankų, nesuskaitomą kiekį lengvųjų ir pėstininkų ginklų. Belaisvių skaičius auga diena iš dienos ir dabar jau yra pasiekęs 10.000 žmonių. Ir toliau tebevaloma nuo išsklaidytų

priešo kariuomenės dalinių vakarinė Karelijos sąsmaukos dalis.

PADĖTIS IRANE NEAIŠKI

BERLIN. IX. 3. Anglija ir Sovietų Sąjunga prieš Iraną veda tam tikrą nervų karo rūšį, ir Iranui, kaip matyti, vis dar neperduoda vadnamųjų taikos sąlygų. Šitaip šiandien buvo manoma Berlyno politiniuose sluoksniuose. Šio anglų sovietų nervų karo tikslas, manoma čia, yra priešų pagėdavimas padaryti iranėčius su-

kalbamesnius. Bendrai, į įvairias žinias apie tai, kad sovietų kariuomenė uždariusi Turkijos Irano sieną, kad įsteigti sovietai bolševikų okupuotose Irano srityse ir dėl žinių apie nepasitenkinimą Irano karininkų sluoksniuose, Berlyne smulkiau nesizilinama.

ROMA. IX. 3. Reicho ministeris Dr. Goebbelsas šiandien išskrido lėktuvu iš Venecijos. Jį aerodrome palydėjo italų švietimo ministeris Pavolinis, kuris su juo širdingai atsisveikino.

Maitinimo padėtis okupuotose Rytų srityse

BERLIN. IX. 3. Vokietija neturinti jokios pareigos kuriuo nors būdu rūpintis okupuotų sričių maitinimu, šiandien buvo pareikšta įtakinguose vokiečių sluoksniuose į klausimą dėl maitinimo padėties okupuotose Rytų srityse. Dėl maitinimo padėties okupuotose srityse Reichas daro tai, ko reikalauja tarptautinė teisė. Todėl okupacinės pajėgos tėra įpareigtos šalyje palaikyti tvarką, bet jos turi teisę okupacinę armiją aprūpinti pačioje šalyje. Jei Vokietija į okupuotąsias sritis yra nusiuntusi maisto produktų, ypač javų, tai tat tėra savanoriškas humaniško akto. Ryšium su

tuo iš vokiečių pusės nurodoma, kad bolševikai, anglams pritariant, Rytuose yra daug sunaikinę ir išvežę nemaža reikmenių. Tačiau Wilhelmstrassėje pabrėžiama civilinių gyventojų teisė įsi-vežti maisto produktų. Iš jūrų laisvės, kuri leidžia pasinaudoti šia teise, išplaukia ir sausumos karo dėsniai. Okupuotosios Europos sritys, kaip Berlyne nurodoma, turi pakankamai kreditų, kad galėtų atsigabenti iš užjūrų. Taip pat ir Rytų sritys gali gauti prekes per Juodąją jūrą. Tokios rūšies transportui Dardanelai yra laisvi.

Susauktas Bulgarijos parlamentas

SOFIJA. IX. 4. Trečiadienį popiet, kaip pranešama, ministeris pirmininkas Filovas, perskaitydamas karaliaus parlamento susaukimo dekretą, atidarė nepaprastą parlamento posėdį. Trečiadienį daugumą vyriausybės narių buvo susirinkę konfidencialaus posėdžio, kuriame, išklausti atskirų ministrų pranešimai. Ministeris pirmininkas Filovas kalbėjo apie bendrą politinę krašto padėtį. Ligišiolinė politinė vyriausybės linija, ypač kiek ji liečia glaudų bendradarbiavimą su ašies valstybėmis, bus tvirtai vykdoma toliau. Bulgarija galinti ramiai ir su patikėjimu žiūrėti į ateitį.

STREIKAI AMERIKOJE

NEW YORKAS. IX. 4. „Associated Press“ žiniomis, Birminghame (Alabama valst.) paskelbė streiką 8.000 Alabamos anglies kasyklų darbininkų dėl to, kad praėjo jau keli mėnesiai besitariant dėl naujų reikalavimų patenkinimo. Tos kasyklos aprūpina anglimis Birminghamo srities plieno ir geležies fabriku. Patterstone (New Jersey valst.) 50-ye šilko fabriku paskelbė streiką darbininkai, reikalaudami padidinti atlyginimą.

VASHINGTONAS. IX. 3. Associated Press pranešimu, Baltieji Rūmai paskelbė dėl Maskvą turinčios vykti komisijos pareikšimą, kuriame sakoma, kad tokia komisija į Maskvą pasiųs ir Angliją.